

प्रस्तावना.

आ ग्रंथनी प्रथमावृत्ति संवत् १९४७ नी सालमां ठपावी हती, ते टंक मुदतमां खपी गइ हती. त्वार पठी तेनी घीजी आवृत्ति गुजराती लीपिमां संवत् १९५१ नी सालमां ठपावी हती, ते पण पूर्ण थइ ठे. द्वालमां घणा गृहस्यो तरफधी ते युक्त शाखी लीपि मां ठपाववानी सूचना घवाधी आ घीजी आवृत्ति शाखी लीपिमां ठपावी ठे.

प्रथमावृत्ति करतां आ घीजी आवृत्तिमां दररोज पांचवामां नहि थावतुं श्रीमहावीरस्वामीनुं टंक च रित्र अने श्रीदशवेकालिकसूत्रनुं चोथुं अध्ययन ए वे विषयो कमी कखा ठे.

प्रादको, आप जाणता तो हशो के, मुंघईना निर्णयसागर ठापखानामां अमदावाद करतां ठपामणी नो जाव घमणो वेसे ठे, तो ते प्रमाणे घमणो जाव थापी आ घीजी आवृत्ति उपरना ठापखानामां ठपावी ठे; ठतां पण प्रथमावृत्ति करतां वे थांना किम्मत उठी करी मात्र चार थांना ज किम्मत राखी ते

३

आ त्रीजी आद्युत्ति वनती रीते पूर्ण कालजी रा
खीने सुधारी ठे, ठतां कोइ ठेकाणे अशुद्ध जणाय
तो पंक्ति पुरुषो सुधारीने वांचशो एवी आशा ठे.
किं बहुना!

लि. शा. क. गो.

ॐ अतिआडसाय नमः

श्री

महावीरस्तुति विगेरे.

तत्र प्रथम मंगलाचरण रूप नमस्कार मंत्र प्रारंभः

नमो अरिहंताणं, नमो सिद्धाणं, नमो आयरियाणं,
नमो उवझायाणं. नमो लोए सब साहूणं.

अत्र छीतिपांग श्री सूयगडांग सूत्रना प्रथम श्रुतस्कं
धनुं धीरस्तुति नामे ठहुं अध्ययन मूल, अर्थ,
जावार्थ अने कथाउं सहित प्रारंजिये ठीए.

(काव्यम्.)

पुत्रिस्सुणं समणा माहणा य,

आगारिणोया परतिविया य ॥

से केइणेगंत—हियधम्ममाहु,

अणेदिसं साहुसमिक्कयाए ॥ १ ॥

अर्थः—श्री सुधर्मस्वामी प्रत्ये, जंबूस्वामीए आ
प्रकारे पूवुं के, हे जगवन् ! (समणा के०) अमणो
(माहणा के०) ब्राह्मणो (य के०) वली (आगारिणो

या के०) गृहस्थो (य के०) अने (परतिष्ठिया के०)
 परतीर्थियो; ए सर्वे मने (पुष्टिस्सुणं के०) पूठे ठेके
 (से के०) ते (एगंत के०) एकांत (हिय के०) ।
 कारक, तथा (अणेत्तिसं के०) एना जेवो वीजो क
 ठे नहि एवो, जे (धम्मं के०) धर्म, ते (साहुस
 याए के०) साधुसमिहाए एटले यथास्थित तत्त्व
 ने करी (केइण के०) कोणे (आहु के०) कह्यो ठे॥

भावार्थः—पांचमा गणधर श्री सुधर्मस्वामी प्र
 जंबूस्वामीए आ प्रकारे पृथुं के, हे जगवन् ! स
 मुनिराजो, ब्रह्मचर्यादि अनुष्ठान करनारा ब्राह्मण
 कृत्रियादिक गृहस्थो अने शाक्यादिक (तापसादि
 अन्वतीर्थियो, ए सर्वे मने पूठे ठे के, ते एकांत
 कारक, एना जेवो वीजो कोइ ठे नहि एवो अने
 गंतिमां पडता जीवोने धरी राखे एवो धर्म, यथा
 त तत्त्वज्ञाने अथवा समताये करी कोणे कह्यो ठे

ते धर्म श्री महावीरदेवे कह्यो छे, परंतु ते महावीरस्वा
 ना गुणो केवा हना ? ते संबंधी जंबूस्वामी पृच्छा करे

कदं च नाणं कदं दंसणं से,
 सीजं कदं नायसुयस्स आसी ॥

जाणासिणं निम्बु जदातदेषं,
अदासुपं वृद्धि जदाणिसंतं ॥ ७ ॥

अर्थः—(सं. सं.) सं (नाचसुपस सं.) शतपुत्र
 री मदापीर देवतुं (नाणं सं.) शतन (कर्त्तं सं.)
 वृद्धि (श्राप्ती सं.) एतुं ? (सं. सं.) वृत्ती (संसणं सं.)
 ज्ञान (कर्त्तं सं.) सं. एतुं ? अने (भीक्षं सं.) श्राचार
 कर्त्तं सं.) सं. एतो ? सं (निरु सं.) हे निम्बु ! तमे
 जदातदेषं सं.) यदातप्य (जाणासिणं सं.) जाणो
 ठो, सं (अदासुपं सं.) जेम सांनद्वयं होय अने सां
 नद्वयं (जदाणिसंतं सं.) जेम धारुं होय, तेम
 वृद्धि सं.) करो. ॥ २ ॥

भावार्थः— ते शतपुत्र हृप्रिय शिरोमणी सिद्धार्थ
 राजाना पुत्र श्री परमानन्वामीण विशेष प्रकारे ज
 णावनारुं शतन सं. रीते संपादन करुं ? अथवा ते
 शतन. सामान्य अर्थने जणावनारुं दर्शन अने यम
 नियम रूप आचार, तेमनो सं. हतो ? ते हे श्री सु
 धर्मस्वामिन् ! आप सम्यक् प्रकारे जाणो ठो, ते जेम सां
 नद्वयं होय, सांनद्वयं हृदयने विषे धारण करुं होय
 अने जेम दीतुं होय, तेम कृपा करी प्रकासो. ॥ २ ॥

एवी रीते पृच्छवार्थी सुधर्मस्वामी, श्री महावीर
देवना गुणो वर्णवे छे.

खेयन्ने से कुमले महेमी,
अणंतनाणी य अणंतदंसी ॥

जसस्मिणो चस्कूपहृष्टियस्म,
जाणाहि धम्मं च धिइं च पेही ॥ ३ ॥

अर्थः—(से के०) ते (खेयन्ने के०) संसारी जीवोन
खेद (डु.ख, ना जाण एवा, तथा कुमले के०) कर्मने विद
रवामां निपुण एवा, तथा (महेमी के०) म्हाटा शूरीश्च
एवा, तथा (अणंतनाणी के०) अनंतज्ञानी (य के०) तथ
(अणंतदंसी के०) अनंतदर्शि एवा, तथा (जसस्मिणे
के०) संपूर्ण यशस्वी एवा अने (चस्कूपहृष्टियस्म
के०) लोकाने दृष्टिगोचर अथवा लोकाने चक्षुचूत
एवा श्री महावीर देव, तेमना प्ररूपेणा (धम्मं के०)
धर्मने (च के०) तथा, तेमनी (धिइं के०) धिरजने
हे जंबू ! तुं (जाणाहि के०) जाण (च के०) अने
(पेही के०) देव अर्थान् विचार. ॥ ३ ॥

भावार्थः—ते चात्रीश अतिशये करी विराजमान न
गवंत (खेयन्ने के०) खेदहृष्ट एवमेव संसारी जीवोना कर्म

त्रेधा कर्षी उपास्य भगवता ह्युभये जाणीनि, तमने उप
 दा देह ते ह्युभे द्वास्तवाने समर्थे, अथवा (गेय
 ते कंठ) ऐन्द्रहः षट्क्षेत्रे व्यात्मस्वरूपने जाणनाग,
 अथवा (गेयते कंठ) ऐन्द्रहः षट्क्षेत्रे लोक अने
 प्रलोकना स्वरूपने जाणनारा, अष्ट कर्म रूप कुराने
 इंद्रनाग अर्थात् प्राणियोनां फर्मने कर्षी नांयवा
 मां निपुण, उप तपधर्या करवापी अने गाढ परिस
 ह उपसर्ग मदन करवापी म्दोटा श्पीश्वर, तथा
 (पानांतरे सुपदे ण्यो पाठ ठे तैथी) वसस्यना
 जेपी बुद्धि नहि, पण शिष्य बुद्धियान्, तथा केवल
 हान अने केवलदर्शने पारी युक्त ण्वा भगवंतनो न
 र, सुर अने असुर लोकांमां जस व्यापी रज्जो ठे, माटे
 पशस्त्री तथा लोकोने दृष्टिगोचर अर्थात् केवलज्ञा
 न पठीनी अथस्थाने आश्रीने भगवंतने लोको दे
 खी शके ठे, अथवा लोकोना अंतर्गत नायने प्रका
 श करे ठे. माटे चहु समान; एवा श्री महावीर देव,
 तेमना संसारभांधी उद्धार करनारा ध्रुत चारित्र्य रू
 प धर्मने, तथा देवादि कृत उपसर्गथी पण चक्षे नहि
 र्षी तेमनी धिरजने हे जंबू ! तुं जाण अने पणी
 ज सुद्धम बुद्धिथी विचार. ॥ ३ ॥

रली पण सुधर्मगामी भगवन्तना गुणो कहे छे.

उमुं अद्देयं तिरियं दिसासु,
तसा य जे आवर जेद पाणा ॥

रो णिगणियोहिं समिक्क पत्ते,
दीनेर धम्मं समियं उदाहु ॥ ४ ॥

आर्थः—(उमुं के०) उमुं (अद्देयं के०) अद्देयं
(तिरियं के०) तिरियं, ए अण (दिसासु के०) दिशासु
दिने (जे के०) जे (तसा के०) तसा (य के०) य
(जेद के०) जे (आवर के०) आवर (पाणा के०) पाणा
पत्ते (मे के०) मे (पत्ते के०) पत्ते (प्रादु के०) प्रादु
पत्ते (णिगणियोहिं के०) णिगणियोहिं (समिक्क
के०) समिक्क अन्तरे ज्ञानीने (दीनेर के०) दीनेर
धम्मं तसा (समियं के०) समियं एवो
(उदाहु के०) उदाहु, मे (उदाहु के०) उदाहु ॥४॥

व्याख्यानः—उमुं, अद्देयं अने तिरियं ए अण दिशासु
दिने अद्देयं अने तिरियं अने तसा अने आवर अने पाणा
पत्ते मे, तसा अने प्रादु एवो अन्तरे श्री गदाधी
देव देवदत्तज्ञानवद्वे निगणियोहिं अद्देयं अद्देयं
दिने अने धम्मं अने तसा अने समियं एवो अने उदाहु अने

मीने संस्तार समुद्रमां वृद्धता प्राणियोने हीव समा
 १. अथवा सर्व पदार्थना जाय प्रगट करवाची दीया
 समान धृत पारिप्र रूप समजायी धर्म उपदेश देवा
 तेष्य पुण्यो प्रत्ये कायो ठे. ॥ ४ ॥

वही ते भगवंत केया हता? ते पहें छे.

ते सषदंसी अजिनूयनाणी,
 णिरामगंधे धिद्धमं त्रियप्पा ॥

अणुत्तरे सब जगंसि विद्धं,
 गंध्या अतीते अनये अणाऊ ॥ ५ ॥

त अर्थ:- (ते के०) ते जगवंत (सषदंसी के०) सये
 , शिं प्या, तथा (अजिनूयनाणी के०) परिसह जी
 दीने प्राप्त करुं ठे केयखज्ञान जेमणे प्या, तथा (णि
 रामगंधे के०) मूख अने उत्तर गुण विशुद्ध संयम पा
 उनारा प्या तथा (धिद्धमं के०) धैर्यवंत प्या तथा (त्रि
 यप्पा के०) स्थित पयो ठे आत्मा जेमनो प्या, तथा (स

* इहां समभायी धर्म काठो छे, तेनुं कारण ए छे के, श्री पी
 तराग देव द्रव्यवान् तथा गरिव माणसोने एक सरली ज या
 णीधी उपदेश देता हता-कारण के, ते एकांत प्राणियोना हितने
 अर्थे ज देशना देता हता, पण पोतानी पूजा सरकार ध्या ॥

(८)

व जगंसि के०) सर्वे जगत्ने विपे (अणुत्तरे के०) निरु-
म प्रधान (विज्ञ के०) ज्ञानवान एवा, तथा (गंधा के
परिग्रह थकी (अतीते के०) रहित एवा तथा (अरु
के०) जये करी रहित एवा अने (अणाऊ के०) चार
तिना आउखाथी रहित एवा श्रीमहावीर देव हता.

जावार्थः—ते जगवंत सर्वदर्शि एटले लोकालो
ना जावने देखनारा, मतिज्ञानादि चार ज्ञान
म्होदुं जे केवलज्ञान, ते वावीश परिसहने जीती
प्राप्त कखुं ठे जेमणे एवा, मूलोत्तर गुण संयमना
वनार, असह्य परीसह उपसर्गने सहन करवा
धैर्यवान्, समस्त कर्म नाश पामवाथी स्थित थयो
आत्मा जेमनो एटले निर्मल आत्मावंत, सर्व ज
त्ने विपे निरुपम ज्ञानवान् अर्थात् सर्वे जगत्
रहेला पदारथोने हाथमां रहेला आमलानी पेटे उ
णनारा, इव्यादि बाह्य ग्रंथ अने कर्मादि आच्यंतने
ग्रंथ ए वे प्रकारना ग्रंथथी रहित, तथा इहलोका
जय, परलोक जय, आदान जय, अकस्मात् जय
वेदना जय, अपकीर्ति जय अने मरण जय; ए सातो
प्रकारना जयथी रहित अने देवता, मनुष्य, तिर्यच्य
तथा नारकी ए चार गतिना आउखाथी रहित ए

(९)

से पाती नाग्युं ठे फर्म रूप चीज जेमणे ग्या श्री
दावीर देव हता. ॥ ५ ॥

से नृपपत्ने अणिअचारी,
उदंतरे धीरे अणंतचरकु ॥

अणुतरे तप्पइ सुरिग्या,
वइरोयाणदेव तमं पगासे ॥ ६ ॥

अर्थः—(से के०) ते जगवंत (नृपपत्ने के०) अ
न ज्ञानवान् ग्या. तथा (अणिअचारी के०) अ
अंध विदारी ग्या, तथा (उदंतरे के०) संसार
जने तरनार ग्या, तथा (धीरे के०) धिरजवान्
ग्या, तथा (अणंतचरकु के०) अनंतज्ञान रूप चहु ठे
ज्ञाने ग्या, ते (सुरिग्या के०) सूर्य जेम (अणुतरे
के०) सर्वथी अधिक (तप्पइ के०) तपे ठे, तेम जगवं
त पण ज्ञाने करी सर्वोत्तम ठे. वली (वइरोयण के०)
रोचन अग्नि, ते जेम सखगवाधी (इंदेव के०) इंद्रनी
ठे (तमं के०) अंधकारने दूर करी (पगासे के०)
काश करे ठे, तेम जगवंत पण अज्ञान रूप अंध
गरने दूर करी यथास्थित तत्त्वने प्रकाश करे ठे. ६
जावार्थः—वली ते जगवंत अनंत ज्ञानवान् अथवा

सर्व मंगलनी बुद्धिमां कुशल. अप्रतिबंधपणे वि
 करवानो ते आचार जेमनो एवा संसार समु
 तरनार. बुद्धिये करी विराजमान अथवा परी
 अने उपसर्गने सद्गन करवाने समर्थ. अनंता
 वा योग्य पदार्थने जाणुनाग अथवा अनंत लो
 रहेला पदार्थने प्रकाश करुनाग एतले अनंत
 रूप चक्रुना धरुनार. ते सूर्य जेम सर्वथी अ
 तपे ते. तेम जगबंध पण ज्ञाने करी सर्वान्तम
 वली वेगोचन अग्नि ते जेम सलगवार्थी उद्धनी,
 अंधकारने दूर करी प्रकाश करे ते. तेम श्री
 वीर देव पण अज्ञान रूप अंधकारने दूर करी
 स्थित तत्त्वने प्रकाश करे ते. ॥ ६ ॥

अणुतरं धम्ममिणं जिणाणं,
 ऐया मुणि कामव आमुपन्ने ॥

इंदेव देवाण महाणुजावे,
 सहस्सणेता दिविणं विमिठे ॥ ७ ॥

अर्थः—(दिविणं के०) देवलोकने विपे (इंदेव के
 इंद्र जेम (देवाण के०) देवोमां (महाणुजावे के०)
 हा प्रजापति तथा (सहस्सणेता के०) हजारों दे

१) नागव (विमिक्तं सं०) शशोत्तम (जितार्ण सं०)
 २) मीर्यंकारोष् प्ररूपेला (श्यामवर्ण सं०) शशोत्तम ए
 ३) (धर्ममिणं सं०) श्या ले धर्म, तेने (गोदा सं०)
 ४) प्रकाश कतनाग (काश्य सं०) काश्यपगोत्री छने
 ५) श्यामुखा सं०) पंचलहानी ग्या (मुण्णि सं०) श्या
 ६) श्री परंमान मुनि शर्पणी उत्तम ठे. ॥ ३ ॥

७) नागार्थः- ऐषलोपाने विषे छंड्र जेम ऐषोमां मद्र
 ८) नागशान. एजारो ऐषोनो नागक छने विमि
 ९) श्या, रूप तथा यणादिके शशोत्तम ठे. तेन श्री श्या
 १०) श्यापुसामी विगेरे मीर्यंकारोष् प्ररूपेला मरुत्तम ए
 ११) प्रकाश कतनाग काश्यपगोत्री छने श्याहानी
 १२) श्री परंमानसामी शर्पणी उत्तम ठे. ॥ ३ ॥

१३) से पद्मया अमकय सागरेया,
 १४) महोदरियावि श्रान्तपारे ॥

१५) अणाइलेया अहलाइ निरु,
 १६) सपोय देवादिबड दुर्मं ॥ ७ ॥

१७) अर्थः- (से सं०) ते अग्यंन (पापदा सं०)
 १८) शरी (अखय सं०) अहय ग्या. ^{पुष्प सं०}
 १९) समुद्र पयो ले होइ (महोदरिया सं०)

(१३)

वरणादि कर्म बंधनना अज्ञावधी मुक्त एवा अनेक गुण
युक्त तथा देवतानो स्वामी जे शकेंद्र, तेनी पेठे तेजस्वी
एवा श्री महावीर देव ठे. ॥ ७ ॥

से वीरिएणं पडिपुन्न विरिए,
सुदंसणेवा एगसव सेठे ॥

सुरांजएवासि सुदागरे से,
विरायए ऽणेगगुणोववेए ॥ ८ ॥

नामे म्हाटो समुद्र, ते जेम (अणानपारे के०) अ
 अपार अने (अणाइयेया के०) निर्मल जलवालो
 तेम जगवंतनुं ज्ञान पण निर्मल ठे, वली ते नग
 (अकसाइ के०) कपाय रहित एवा, तथा (जिस्क के
 जिहाये आजीविका करनारा एवा अने (देवाहि
 के०) देवतानो अधिपति जे (सकंठ के०) शकंठ, ते
 पेठे (जुईमं के०) तेजस्वी एवा श्री महावीर देव
 जावार्थः—ते जगवंत बुद्धिये करी अहाय एटले
 एवा योग्य पदार्थने विषे कालथी सादि अनंत,
 अव्य, क्षेत्र अने जावथी अनंत एवी केवलज्ञान
 बुद्धि, तेणे करीने अहाय एवा, इहां सर्व रीते ते
 लतुं आवे तेवा दृष्टांतना अजावथी, फक्त एक
 दृष्टांत कहीए ठीए. जेम स्वयंचूरमण नामे म्हाटो
 मुद्र ते विस्तीर्ण, गंजीर अने निर्मल जलवा
 म जगवंतनुं ज्ञान पण विस्तीर्ण, गंजीर अ
 रूप मलना अजावथी निर्मल ठे, वली ते जगवं
 प रहित, जो के समस्त अंतराय कर्मने हाय करव
 त्रैलोक्यने पूज्य ठे, तथापि जिहाये आजीविका करी
 अहीणमहानसी प्रमुख लब्धिने प्रयुंजता
 तथा (पाठांतरे मुके एवो पाठ ठे तेथी) ज्ञान

हजार जोजन (हेठ के०) नीचो पृथ्वीमां ठे ॥ १० ॥
 भाचार्यः—ते मेरुपर्यंत एक लाख जोजननो ठे, तेना
 एक भूमिमय, बीजो सुवर्णमय अने प्रीजो वैकूर्यरज
 मय एया प्रण कांठ ठे, तथा ते मेरुपर्यंतनी टोच ऊ
 पर पंकक दन आधी रणुं ठे, ते जाणे तेने ध्वजा ज
 होय नहि! तेवुं दीपे ठे. वली ते मेरुपर्यंत नयाणु ह
 जार जोजन लंचो अने एक हजार जोजन नीचो
 भूमिमय कंद रूपे ठे. ॥ १० ॥

पुठे एजे चिच्छ भूमिवछिए,
 जं सुरिया अणुपरिवटयंति ॥
 से हेमवन्ने बहु नंदणे य,
 जंसी रइं वेदयंति महिंदा ॥ ११ ॥

अर्थः—वली ते मेरुपर्यंत (एजे के०) आकाशने
 पुठे के०) फरशीने (चिच्छ के०) रखो ठे, तथा (भूमि
 छिए के०) भूमिने अवगाही रखो ठे, वली (जं के०)
 मेरुपर्यंतनी आशपाश (सुरिया के०) सूर्य प्रमुख
 णुपरिवटयंति के०) प्रदक्षिणा करी
 के०) ते मेरुपर्यंत (हेमवन्ने के०) सु
 खालो ठे. (य के०) वली, ते मेरुपर्यंत

तने विपे (बहु के०) घणां षट्के चार (नंदणे के०) नं
दन वन ठे (जंसी के०) जेने विपे (महिंदा के०) म्होटा
इंद्रो पण (रइं के०) रतिसुख (वेदयंतिके०) वेदे ठे. ११

जावार्थः—वली ते मेरुपर्वत आकाशने फरशी र
हेलो, षट्के व्यापी रहेलो ठे अने चूमिने श्रव
गाही रह्यो ठे. ए रीते ऊर्ध्व, अधो अने तिर्यक्लो
कने फरशी रह्यो ठे. वली जे मेरुपर्वतनी आशपाश
अगीयारशेने एकवीश जोजनने आंतरे सूर्य प्रमुख
ज्योतिषी देवो प्रदक्षिणा करी रह्या ठे. वली ते मेरु
पर्वत तपेला सुवर्णना जेवी कांतिवालो ठे अने ते
मेरुपर्वतने रमणिक एवां नंदनादिक चार वन ठे,
तेनुं वर्णन कहीए ठीए.

चूमि ऊपर त्र्यंशाल वन ठे, त्यांथी पांचशे जोजन
ऊंचा चढीए, त्यां मेखलाने विपे वीजुं नंदन वन ठे,
वली ते ऊपर साडीवाशठ हजार जोजन ऊंचा चढीये,
त्यां त्रीजुं सौमनस वन ठे, वली पण तेना ऊपर
ठत्रीश हजार जोजन ऊंचे शिखर ऊपर चोथुं पंचक
वन ठे; ए रीते ते मेरुपर्वत नंदनादिक चार वन सहि
त विचित्र प्रकारनां क्रीडा करवानां स्थान युक्त ठे,
जेने विपे म्होटा इंद्रो पण देवलोकमांथी आवीने

अधिक रमणीय गुणवडे रतिसुखने जोगवे ठे. ॥ ११ ॥

से पवण सह महप्पगासे,
विरायइ कंचणमछवन्ने ॥

अणुत्तरे गिरिसु य पवडुग्गे,
गिरिवरे से जल्लिएव जोमे ॥ १२ ॥

अर्थः—वल्ली (से के०) ते (पवण के०) मेरुपर्वत (सह के०) सोल शब्दे (नामे) करी (महप्पगासे के०) महा प्रकाशवान् (विरायइ के०) शोभे ठे, वल्ली ते मेरु (कंचणमछवन्ने के०) सुवर्णनी पेठे शुद्ध वर्णवालो, तथा (गिरिसु के०) पर्वतोर्मां (अणुत्तरे के०) प्रधान (य के०) तथा (पवडुग्गे के०) मेखलाए करी विपम अने वल्ली (से के०) ते (गिरिवरे के०) गिरिराज, मणि अने श्रौपधियोए करी देदीप्यमान ठे, तेथी (जोमे के०) जमीननी पेठे (जल्लिएव के०) जलजलायमान थइ रह्यो ठे. ॥ १२ ॥

जावार्थः—वल्ली ते मेरुपर्वत १ मंदर, २ मेरु, ३ मनोरम, ४ सुदर्शन, ५ स्वयंप्रज, ६ गिरिराज, ७ र लोचय, ८ तिलकोपम, ९ लोकमध्य १० लोकनाजी, ११ रत्न, १२ सूर्यावर्त, १३ सूर्यावर्ण, १४

(२०)

एतोवमे समणे नायपुत्ते,
जाई जसो दंसण नाण सीले ॥ १४ ॥

अर्थः—(जसो के०) आ जश (सुदंसणस्तेव
गिरिस्त के०) सुदर्शन एटले मेरु गिरिराज नामे
(महतो के०) म्होटा (पवयस्त के०) पर्वतनो
(पवुच्चई के०) कहेवाय ठे. (एतोवमे के०) ए पू
वोंक्त मेरुनी उपमाये करी (समणे के०) श्रमण एवा
जे (नायपुत्ते के०) ज्ञातपुत्र श्री महावीरस्वामी,
ते (जाई के०) जातिये करी (जसो के०) जशे करी
(दंसण के०) दर्शने करी (नाण के०) ज्ञाने करी अने
(सीले के०) आचारे करी प्रधान कहेवाय ठे. ॥१४॥

जावार्थः—आ जश मेरु गिरिराज नामे म्होटा प
र्वतनो कहेवाय ठे, ए पूर्वोक्त मेरु पर्वतनी उपमाये
श्रमण जगवंत ज्ञातपुत्र श्री महावीरस्वामी जातिये,
जशे, दर्शने, ज्ञाने अने आचारे करी एटले
उत्तम जातिवाला लोकोथी, यशस्वी पुरुपोथी,
कीर्तिवान् लोकोथी, सर्व दर्शनियोथी, सर्वे ज्ञानीउ
थी अने सर्व सदाचारी पुरुपोथी उत्तम एटले प्रधान
कहेवाय ठे. ॥ १४ ॥

(२१)

गिरिवरेया निसदो ययाणं,
रुयएय सेठ वलयायताणं,
तउवमे से जगजूइपत्ते,
मुणीण मत्ते तमुदाहु पत्ते ॥ २५ ॥

अर्थः— (ययाणं के०) छांया पपेतोमां (निसदो के०) निपध नामे (गिरिवरेया के०) पपेत जेम सर्पथी म्हाटो ठे, तेमज (वलयायताणं के०) गो छाकार पपेतोमां (रुयएय के०) रुचक पपेत, जेम (सेठ के०) श्रेष्ठ ते, तेम श्री महावीर देव पण (त उवमे के०) ते उपमा युक्त ठे. ए प्रकारे (से के०) ते जगवंत श्री वीरस्वामी(जगजूइपत्ते के०)जगतूने विषे पणी ज प्रसिद्ध प्रज्ञावडे करीने श्रेष्ठ कइया ठे, तथा (मुणीण मत्ते के०) सर्व मुनियोनी मध्ये (तं के०) ते जगवंतने (पत्ते के०) प्राज्ञ (उदाहु के०) कइया ठे.

नाथार्थः—जंबूद्वीप तथा थ्यन्य द्वीपोना छांया पपेतोमां जेम निपध पपेत सर्पथी म्हाटो ठे, तेमज गोखा कार पपेतोमां जेम रुचक पपेत सर्पथी श्रेष्ठ ठे, तेम श्री महावीर देव पण ते उपमा युक्त एटखे छांयपण मां थने गोखाकारमां थर्थात् संघयण,संस्थान थं

मानोन्माने करी मयेयी श्रेष्ठ ते. ए प्रकारे ते जगवंत
 श्री महावीरस्वामी जगतने विणे घणी ज प्रमिळ प्रज्ञा
 ये करीने श्रेष्ठ कथा ते. तथा मये मुनियोनी मध्ये ते
 जगवंतने, सर्वयी उत्कृष्ट ज्ञानवान कथा ते. ॥२५॥

अणुत्तरं धम्म-मुड्गडना,

अणुत्तरं जाणवरं जियाइं ॥

सुसुक्कसुक्कं अपगंरुसुक्कं

संखिण्डवेगंतवदातसुक्कं ॥ २६ ॥

अर्थः—वली ते जगवंत (अणुत्तरं के०) प्रधान एवो
 जे (धम्मं के०) धर्म, तेने (उड्गइत्ता के०) प्रकाशीने
 (अणुत्तरं के०) प्रधान एवं, तथा (सुसुक्कसुक्कं के०) सुं
 दर उज्वलमां उज्वल एवं, तथा (अपगंरुसुक्कं के०)
 दोष रहित उज्वल एवं, तथा (संखिण्डव के०) शंख
 अने चंद्रमानीपेठे (एगंतवदातसुक्कं के०) एकांत उ
 ज्वल एवं अने (जाणवरं के०) सर्व ध्यानमां प्रधान ए
 वं जे शुद्धध्यान, तेने (जियाइं के०) ध्याय ते. ॥२६॥

जावार्थः—ते जगवंत प्रधान धर्मने प्रकाशीने सर्वां
 त्तम, सुंदर उज्वलमां उज्वल, दोष रहित अर्जुन सु
 वर्णनी पेठे उज्वल अथवा पाणीना फेण सरखुं उज्व

१. त. तथा शंख श्चने शंखना सरगुं एकांत उज्वल श्चने
 : सर्व ध्याननां प्रधान जे शुक्रध्यान. तेने केशवज्ञान
 प्राप्त प्रया पत्नी श्रीमहावीर देव, रोग निरोधनेश्च
 तरे सूक्ष्मकाययोगनो निरोध करता सता, शुक्रध्या
 ननो प्रीजो नेद जे सूक्ष्मक्रियश्चप्रतिपात नामे श्चने
 योग रुंधाया पत्नी शुक्रध्याननो घोषो नेद जे व्युप
 रतक्रिय श्चनिवृत्त नामे, ए रीते चे नेदे ध्याय वे.

अणुत्तरगं परमं महेत्सी,

असेसकम्मं स विसोद्दृष्टा ॥

सिद्धिगङ्गा साश्मणंत पत्ते,

नाणेण सीलेण य दंसणेण ॥ २७ ॥

अर्थः—(स के०) ते (महेत्सी के०) म्होटा रुपीश्वर
 एवा श्री महावीर देव (असेसकम्मं के०) समस्त
 कर्मेने (विसोद्दृष्टा के०) खपावीने (नाणेण के०)
 ज्ञाने करी (दंसणेण के०) दर्शने करी (य के०) वली
 सीलेण के०) चारित्रे करी (अणुत्तरगं के०) सर्वां
 म एवा लोकना अघजागे (परमं के०) उत्कृष्ट ए
 श्चने (साश्मणंत के०) सादि श्चनंत जागे एवी जे
 सिद्धिगङ्गा के०) सिद्धिगति, तेने (पत्ते के०) पाम्या.

जावार्थः—ते म्होटा कृपीश्वर श्री महावीर देव शै
शी अवस्याये शुक्लध्यानना चोथा जेदने अनंतर झा
वरणीयादिक समस्त कर्मने विशांधीने एटले खा
वीने ज्ञान, दर्शन, चारित्र अने द्वायक समकिते क
सर्वोत्तम एवा लोकना अग्रजागे उत्कृष्ट सादि अ
त एटले जेनी थादि ठे, पण अंत नथी एवी पां
मी सिद्धिगतिने पाम्या. अर्थात् मोक्षगतिमां गय
वली उपमाये करी भगवंतने स्तवे छे.

रुक्सेसु णाए जह सामलीवा,
जस्सिं रइं वेदयंति सुवन्ना ॥

वणेषुवा नंदण—माहु सेठं,
नाणेण सीलेण य चूइपन्ने ॥ २७ ॥

अर्थः—(जह के०) जेम (रुक्सेसु के०) वृद्धोने
पे (सामलीवा के०) शाळ्मली वृद्ध (णाए के०)
प्रसिद्ध ठे (जस्सिं के०) जे वृद्धने विपे (सुवन्ना के०)
सुवर्णकुमार देवो (रइं के०) रतिसुखने (वेदयंति
के०) वेदे ठे. वली (वणेषुवा के०) वनने विपे,
म (नंदणं के०) नंदन वन (सेठं के०) श्रेष्ठ (थाए
के०) कछुं ठे, तेम (नाणेण के०) ज्ञाने करी (य

के०) वही (गीता १०) आग्निं कर्षी (दृष्टयंत्रं के०,
 प्रवृत्तान्नी मेषा श्री महावीर देव अष्ट सं. ॥ १० ॥
 भावार्थ—पूजने विषयं तिम देवपुत्र, आत्मा मंडल
 साहसही पूजक मंडले हीमकांतुं माह प्रसिद्ध ॥ ३
 पूजने विषयं मृषांमृषा मम मुचनयान देवो हीं
 उवाच श्री आदीनं मित्तमने यद्दे ३. १२३ ॥ १२३
 श्रीश पं० ३. वही वामे विषयं आ मम २३ ३
 योमं श्रीशायान होवाही अष्ट व मृ ३. १२३ ॥ १२३
 दान अने यथागत आग्नि वही मष्ट वही ही
 महावीर जगनेत आ ३ ॥ १० ॥

प्रतिपद्येव सदायुः प्रमाणवत् ॥

श्रीशिव नारायण महापुरुषात् ॥

संप्रसूया श्रीशिव मातृ ॥

व इ मृगीयै अग्रजैव मातृ ॥ १० ॥

अथो वही १ १२३ ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥
 (१० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥
 १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥
 १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥
 १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥ १० ॥

उमां जेम (चंदणं के०) चंदन (मेठं के०) श्रेष्ठ (श्याहु के०) कल्युं ठे; (एवं के०) ए प्रकारे (मुणीणं के०) मुनियोमां (अपडिन्नं के०) प्रतिज्ञा रहित एटले आलोक परलोकनी आसंशा रहिन एवा; जगवंत श्री वीरस्वामी श्रेष्ठ (श्याहु के०) कह्या ठे. ॥ १९ ॥

जावार्थः—वली सर्व जातिना शब्दोने विपे जेम मेघनी गर्जनानो शब्द सर्वात्तम ठे, ताराने विपे जेम चंद्रमा प्रधान ठे, एटले सर्व अंधकारने दूर करनारी कांतिथी मनोरम ठे, गंधवाली वस्तुउमां जेम गोशीर्ष चंदन अथवा वावना चंदन श्रेष्ठ कल्युं ठे, तेम सर्व मुनियोमां अप्रतिज्ञ अर्थात् प्रतिज्ञा रहित एटले आलोक परलोकनी आसंशा रहित एवा जगवंत श्री महावीर देव श्रेष्ठ कह्या ठे. ॥ १९ ॥

जहा सयंचू उदहीण सेठे,
नागसुवा धरणिंद—माहु सेठं ॥

खोउदएवा रसवेजयंते,
तवोवहाणे मुणि वेजयंते ॥ २० ॥

अर्थः—(जहा के०) जेम (उदहीण के०) सर्व समुद्रोमां (सयंचू के०) स्वयंचूरमण समुद्र (सेठे के०)

श्रेष्ठ कह्यो ठे, तथा (नागेनुवा के०) नागकुमार
 मां जेम (धरणिंदं के०) धरणिंद (सेठं के०) श्रेष्ठ
 के०) कह्यो ठे अने (खोउदपवा के०) इक्षो
 म समुद्र ते जेम (रसवेजयंते के०) रसमां प्रधान
 म (तयोवहाणे के०) तप उपधाने करी (मुणि वेज
 के०) मुनियोमां प्रधान श्री महावीरदेव ठे. ॥२०

जावार्थः—सर्व समुद्रोमां जेम स्वयंचूरमण समुद्र
 जेने विपे स्वयंचू नामे देवो, थावीने क्रीडा करे
 ; तेथी स्वयंचूरमण समुद्र नाम पड्युं ठे, वली सर्व
 पथने सर्व समुद्रोने अंते फरीवलेलो स्वयंचूरम
 ण समुद्र) श्रेष्ठ कह्यो ठे, नागकुमार देवोमां जेम
 धरणिंद श्रेष्ठ कह्यो ठे, जेनुं पाणी शेखडीना रस जेवुं ठे
 वो इक्षोदक समुद्र, जेम रसमां प्रधान अने
 ताना गुणवडे सर्व समुद्रोने विपे ध्वजा समा
 ठे, तेम तप उपधाने करी मुनियोमां प्रधान अ
 न अण जगत्नी अस्थाने जाणनारा श्री महावीर
 परमात्मा ठे. ॥ २० ॥

द्विसु एरावण—माहु एाए,
 सीहो मियाणं सलिलाण गंगा ॥

पस्विसुवा गरुडे वेणुदेवे,

निवाणवादीणिह णायपुत्ते ॥ ११ ॥

अर्थः—(हृदिसु के०) हाथीउत्ते विपे, जेम (रावणं के०) शैरावण हाथी (णाय के०) प्रथ (थाहु के०) कह्यो ठे, तथा (मियाणं के०) मृग प्रमुख श्वापद जनावरोमां, जेम (सीहो के०) सिंह प्रथ कह्यो ठे, तथा (सखिलाण के०) पाणीयोत्ते वि जेम (गंगा के०) गंगा नदीत्तुं पाणी श्रेष्ठ कहुत्तुं अत्ते (पस्विसुवा के०) पक्षीउत्ते विपे, जेम (गरु के०) गरुड पक्षी अत्ते नामे (वेणुदेवे के०) वे देव प्रधान कह्यो ठे; तेम (निवाणवादीणिह के०) निवाण मार्गना वादियोमां. आ (णायपुत्ते के०) ज्ञातपुत्र श्री वर्द्धमानस्वामी श्रेष्ठ कह्या ठे. ॥ ११

भावार्थः— हाथीउत्तमां इन्द्रत्तुं वाहन शैरावण हाथी, मृग प्रमुख श्वापद जनावरोमां सिंह, चरतके नी अपेक्षायै अनेक जातनां पाणीयोमां गंगा नदी पाणी अत्ते पक्षीउत्तमां गरुड पक्षी अत्ते नामे वेणुदे जेम प्रधान कह्या ठे, तेम निवाण एटले मोक्ष अर्था कर्म क्षय अत्तानुं ठे लक्षण जेतुं एवा सिद्धक्षेत्र (

(१९)

लवयाना उपाय) ना उपदेशकोमां सिद्धार्थं ह्यत्रि
ना पुत्र श्री वर्द्धमानस्वामी प्रधान कल्या ठे ॥ ११ ॥

जोहेसु एण जह वीससेणे,
पुप्फेसुवा जह अरविंद-माहु ॥
खत्तीण सेठे जह दंतवक्के,
इसीण सेठे तह वद्धमाणे ॥ १२ ॥

अर्थः—(जोहेसु के०) योज्जार्जने विपे (जह
के०) जेम (वीससेणे के०) विश्वसेन एटले चक्रवर्ती
(एण के०) प्रधान कल्यो ठे, तथा (पुप्फेसुवा के०) फ्र
खोने विपे (जह के०) जेम (अरविंद के०) अरविंद क
मल, प्रधान (माहु के०) कल्युं ठे थने (खत्तीण के०)
ह्यत्रियोने विपे (जह के०) जेम (दंतवक्के के०) दांतवा
क्य एवो चक्रवर्ती (सेठे के०) श्रेष्ठ कल्यो ठे; (तह के०)
जेम (इसीण के०) रुपियोने विपे (वद्धमाणे के०)
श्री वर्द्धमानस्वामी (सेठे के०) श्रेष्ठ कल्यो ठे ॥ १२ ॥
जावार्थः—योज्जार्जने विपे जेम विश्वसेन एटले हा
थी, घोडा, रथ थने पायदलवाली संपूर्ण सेनावालो
चक्रवर्ती प्रधान कल्यो ठे, फ्रखोने विपे जेम अर
विंद एटले सूर्यविकाशी कमल प्रधान कल्युं ठे थ

ने-हृत्रियोने विपे जेम दांतवाक्य एटले जेना वव
 न मात्रथीज शत्रुल उपशांत पामे ठे एवो चक्रवर्ति
 श्रेष्ठ कह्यो ठे; तेम सर्व रूपियोने विपे श्री वर्द्धमा
 नस्वामी श्रेष्ठ कहा ठे. ॥ १२ ॥

दाणाण सेठं अन्नयप्पयाणं,
 सच्चसुवा अणवज्जं वयंति ॥

तवेसुवा उत्तम वंनचेरं,
 लोयुत्तमे समणे नायपुत्ते ॥ १३ ॥

अर्थः—(दाणाण के०) दानने विपे, जेम (अन्न-
 प्पयाणं के०) अन्नयप्रदान (सेठं के०) श्रेष्ठ कह्यो
 ठे, तथा (सच्चसुवा के०) सत्य वचनोने विपे, जे
 कोइ जीवने पीडा न थाय एवा (अणवज्जं के०) श-
 नवद्य वचनने श्रेष्ठ (वयंति के०) कह्ये ठे, तथा (त-
 वेसुवा के०) तपने विपे जेम (वंनचेरं के०) ब्रह्मचर्य
 ने (उत्तम के०) श्रेष्ठ कह्यो ठे; तेम (लोयुत्तमे के०) सर्व
 लोकने विपे उत्तम अने (समणे के०) श्रमण एवा (न-
 यपुत्ते के०) ज्ञातपुत्र श्री महावीरदेव श्रेष्ठ ठे. ॥१३॥

भावार्थः—जे पोताना अने परना कय्याणने अर्थ
 देवामां थावे ठे तेने दान कह्येवाय ठे. ते दान अनेक

कारनां ठे. तेनां पण जीवितना अर्थि प्राणियोनुं र
 ण करपार्थी अन्नपदान भेष्टकणुं ठे. कणुं ठे के-
 दीयते द्वियमाणरथ, कोटि जीवितमेव वा ॥

धनकोटिं न चृन्दीथाव, सर्वो जीवितुमिच्छति ॥ १ ॥

अर्थः—जो भरता नाणसने फोड सोनेया, अथवा
 वित्त आपवामां आये, तो ते चेमांथी फोड सोने
 न घेतां, ते जीवितने ज इष्टे ठे. ॥ १ ॥

ते ठापर चोरनी कथा कहे ठे.

पसंतपुर नगरने विपे अरिदमन नामे राजा राज्य
 रतो हुतो. ते एकदा पोतानी चार राणियो सहित
 सोखने विपे फ्रीडा करतो हुतो. एया अथसरमां रा
 णा हाथवालो, गळामां करेणाना फूखनी माळावालो,
 हातां यंत्रवालो, शरीरे राता चंदनना लेपवालो अने
 वना थागल कुंभी वागी रही ठे एया चोरने राजमा
 णं खेड्जतां राजा अने चार राणियोए दाठो. राणि
 णे चोरने देखीने पूज्युं के, “एणं एयुं शुं छुण्हत्य
 णुं ठे के, आवा ह्वाले खेड्जाय ठे ?” त्यारे एक रा
 णपुरुपे कणुं. “एणं पारकुं धन हरवाथी राज्यविरुद्ध
 मकणुं ठे.” ते सांजली एक राणीए राजाने विनं
 ती करी के, “आपे मने प्रथम जे वरदान आप्युं हुतुं,

ते आज हुं मागुं तुं माटे ते वरदान आपो. जेथी हुं
 थाने (चोरने) उपकार करुं !” राजाये ते वात कबु
 करी, त्वारे राणीए चोरने स्नान विगेरे करावी एक
 जार सोनेया खरची शब्दादिक पांच प्रकारनुं विपय
 ख एक दिवस आप्युं. वली वीजी राणीए पण तेम
 वीजे दिवसे एकलाख सोनेया खरची सुख आप्युं.
 वली वीजी राणीए पण वीजे दिवसे एकक्रोड सोने
 खरची सुख आप्युं; परंतु चोथी राणीए तो, राजा
 आज्ञा लेइ अन्नयदान वडे मरणथी वचाव्यो. त्य
 था राणीनी वीजी वण राणीउए मश्करी करीने क
 “ तें थाने कांइ पण ड्रव्य आप्युं नही ” ? एम क
 वाथी ते राणीउने मांद्दोमांद्दे एक वीजाने ते चोर
 म्होटो उपकार कोणे कस्यो ? ते वावतनो विवाद
 यो. ते विवाद जागवा माटे राजाये चोरने बोलावी
 पूव्युं के, “ हे जाइ ! तने वधारे उपकार कोणे कस्यो ?
 तणे जवाव आप्यो के, “ हे महाराज ! मं मरणनी व
 कयी स्नानादिक कांइ पण सुख जाण्युं नही ! परंत
 मने अन्नयप्रदान एवुं सांतलवाथी जाणे हुं फर
 थी ज जन्म पाव्यो होउं नहि ! एम जाणुं तुं !

ते ज कारण माटे सर्वे दानोमां अन्नयप्रदान श्रेष्ठ

(३३)

कणुं ठे. तथा सत्य वाक्योने विषे थनवच एटखे पा
रहित वचन थर्थात् जेपी कोइ पण जीवने पीडा न
उपजे, एया वचनने थ्रेष्ठ कणुं ठे, परंतु जे वचनपी
र जीवने पीडा उत्पन्न घाय, एतुं वचनजो कही व्यव
हारमां सत्य देख्वातुं होय, तो पण परने पीडा उत्पन्न
ग्याना कारणपी तेने सत्य वचन न ज कहैयाय
थर्थात् ते थ्रसत्य वचन ज कहैयाय. कणुं ठे के-
लोकेषि श्रूयते यादो, यथा सत्येन कौशिकः ॥

पतितो यथयुक्तेन, नरके तीव्रवेदने ॥ १ ॥

छोफमां एपी कहैवतठे के, यथ युक्त सत्य वचन
गढे एटखे हिंसा युक्त सत्य वचन धोखवार्थी कौशिक
नामनो साधु तीव्र वेदनावाली नरकने विषे गयो!
इहां ते कौशिक साधुनी कथा संक्षेपची कही एठीए.
एकदा कौशिक मुनि वनने विषे काउस्तग क
री प्यानारूढ थया हुता, तेचामां केटलाएक मृगो
तेमनी पासै घडने चाळ्या गया. पाठखची मृगने व
ध करनारा पारधियोए थावी मुनिने पूछुं के, “हे
मुने ! तमे म्हारा मृगोने जता दीवा ?” ते सांजळी
कांइ पण न धोखतां मुनि मौन रक्षा. वखी पारधि
योए वीजी वार पूछुं, तो पण मुनि मौन रक्षा.

वटे त्रीजी वार पूव्युं तो पण मुनि न बोल्या, पारधियोए मुनिने दोरडादिके ताडना तर्जनाः री घणी ज पीडा उपजावी !! वली पारधियोए कहे "हे मुने ! हजु पण जो तमे ते मृगोनी जाल व वो तो तमने मूकी दइए." एम सांजली ते मुनि व दिक परीसह सहन नहि करी शकवाथी बोल्याः "हे वधक ! तमारा मृगो आ अमुक मार्गे गया !!!"

ज वखत मुनिने पडता मूकी ते पारधियोए जे र ते मृगो गया हता ते ज रस्ते जइ मृगोने हण्या

वांचनार, जो के, आ कौशिक मुनि, व्यवहार सत्य वचन बोल्या हता, तथापि ते वधकारक वच होवाथी मरीने तीव्र वेदनावाली नरकने विपे गय वली पण ते ज विषय ऊपर वसुराजानी कथा कहेः

वखाणवा लायक एवी शुक्तिमती नगरीमांथ्या चंद्र राजानो वसु नामे पुत्र हतो. ते वसु न्हानपा थी सत्य वचन बोखनारो हतो.

हये ते ज नगरीमां सर्वे साखनो जाण क्षीरकंद क नामे उपाध्याय रहेतो हतो. तेने खनाये कुटिल थ शयवालो गर्वतक नामे पुत्र हतो. ते पर्यंतक, वसुराज थने त्रीजो नारद, ए त्रणे क्षीरकंदक उपाध्याय पारि

पणता इता. एकदा ते प्रणे शिष्य थगाशीमां सूता
 १. उपाध्याय पण थगाशीमां चेतो जागे ठे, एवामां
 प्राकाश मार्गे चे चारणमुनियो पातो करता चाध्या
 नाय ठे, तेमांची एक मुनि घोड्या के, "था प्रणमां
 जण तो, नरकगामी ठे थने एक देवलोकगामी
 ठे." ए पात्ता सांजली उपाध्याय उद्वेग पाम्या.

पठी कोण देवलोकगामी थने कोण नरकगामी
 ठे ? तेनी परीक्षा करपा माटे गुरुप जूदा जूदा खो
 टना प्रण कूकडा पनाची, प्रणे शिष्यने व्हेंची था
 रीने कणुं के, "ज्यां कोइ देखे नहि, त्यां एने मारी
 ने थावजो. " पठी वसुराजा थने पर्यंतक ए वे जण
 तो, जंगलमां जइ कोइ एकांत जग्याये कूकडानो वि
 नाश करीने थाव्या ! थने नारदे तो घणां स्थानक
 जोयां, पण क्यांहि कोइ न देखे एवुं स्थानक दीतुं न
 ही, त्यारे कूकडाने पाठो थाण्यो. ते देखी उपाध्याये
 पूवुं के, "पाठो केम थाव्यो ?" नारदे कणुं. देव, दानव
 थने ज्ञानी ए सर्वे ज्यां त्यां देखी रद्या ठे, तेम ज म्हा
 रो आत्मा पण देखतो हतो, माटे तमारी थाज्ञानो
 जंग करी एनो शी रीते विनाश करुं ? ते सांजली
 उपाध्याये चित्तव्युं के, "था नारद देवलोकगामी

वटे त्रीजी वार पूव्युं तो पण मुनि न बोल्या, त
 पारधियोए मुनिने दोरडादिके ताडना तर्जन
 री घणी ज पीडा उपजावी !! वली पारधियोए व
 “हे मुने ! हजु पण जो तमे ते मृगोनी जाल
 वो तो तमने मूकी दइए.” एम सांजली ते मुनि
 दिक परीसह सहन नहि करी शकवाथी बोड्य
 “हे वधक ! तमारा मृगो आ अमुक मार्गे गया !!!
 ज वखत मुनिने पडता मूकी ते पारधियोए जे
 ते मृगो गया हता ते ज रस्ते जइ मृगोने हए
 वांचनार, जो के, आ कौशिक मुनि, व्यवहा
 सत्य वचन बोल्या हता, तथापि ते वधकारक व
 होवाथी मरीने तीव्र वेदनावाली नरकने विषे ग
 वली पण ते ज विषय ऊपर वजाणी कथा कहे
 वखाणवा लायक एवी
 चंद्र राजानो वसु नामे पुत्र वसु न्हान
 यी सत्य वचन बोखनारो
 हवे ते ज नगरीसां सर्व
 क नामे उपाध्याय रहेतो
 शयवालो पर्वतक नामे पुत्र हत
 अने त्रीजी नारद, ए त्रणे क्षीर

जगता हता. एकदा ते प्राणे शिष्य अगाशीमां सूता
 ठे, उपाध्याय पण अगाशीमां वेठो जागे ठे, एवामां
 आकाश मार्गे ये धारणमुनियो वातो करता चाट्या
 जाय ठे, तेमांची एक मुनि घोड्या के, "आ प्रणमां
 ये जण तो, नरकगामी ठे अने एक देवलोकगामी
 ठे." ए यात्ता सांनली उपाध्याय उठेग पाम्या.

पठी कोण देवलोकगामी अने कोण नरकगामी
 ? तेनी परीक्षा करया माटे गुरुप जूदा जूदा खो
 जा प्रण कूकडा पनायी, प्राणे शिष्यने वहेंची आ
 नि करुं के, "ज्यां कोइ देखे नहि, त्यां एने मारी
 थायजो. " पठी पनुराजा अने पर्वतक ए ये जण
 ; जंगलमां जइ कोइ एकांत जग्याये कूकडानो वि
 श करीने थाव्या ! अने नारदे तो घणां स्थानक
 पां, पणक्यांहि कोइ न देखे एवुं स्थानक दीतुं न
 त्यारे कूकडाने पाठो थाण्यो. ते देखी उपाध्याये
 के, "पाठो केम थाव्यो ?" नारदे करुं. देव, दानव
 ज्ञानी ए सर्वे ज्यां त्यां देखी रखा ठे, तेम ज म्हा
 गत्मा पण देखतो हतो, माटे तमारी थाज्ञानो
 करी एनो शी रीते विनाश करुं ? ते सांन
 पाये चितव्युं के, "आ नारद देवलो . . .

तथा पर्यन्तक अने वसुगजा एवै नरकगामी वै." इ
 नुक्रमे उपाध्याय आद्युष्य पूर्ण करी देवल्लोके गया

एकदा एक आह्नेडीए वनमां जइ कोइ मृगत
 ऊपर घाण नांखुं, आगल जइने जोयुं नो. मृग
 ठेकाणे स्फाटिकनी शिला दीठी, तेणे आवी रा
 ने फणुं. राजाये तुरत ते शिला ठानी मंगाव
 पीठिका मंगावी ऊपर सिंहासन थापी पोते वे
 पा मांखुं. तेथी सर्वे लोक एम जाणवा लाग्या
 वसुराजा सत्य वचनना प्रजावथी अरु वेने
 तेथी सिमाडिया राजा प्रमुख सर्वे लोक नेनी से
 करवा लाग्या. एटखुं ज नहि पण ते वसुराजा म
 प्रतिष्ठावान् सत्यवादी हुं वाणो.

एकदा अत्रसरे पर्वत पर वे मलवा माटे नारद व
 इ ग्रामांतरथी त्यां आदी शुभ्र जण पोत पोता
 मलीने वेठा. तेवा समथ प्रज शिष्यने जणावतां अ
 शब्दनो ठाग (वोकडा) नो इतो करवो एवो अर्थ
 वतके कह्यो. त्यारे नारद वल्लोके, "गुरुये तो आ
 णने जणावतां अज शब्दनो अर्थ, त्रण वपेनी व्री
 (कांगेर) कही ठे, तो तमे अज शब्दनो अर्थ ठा
 केम कहो ठो?" पर्वतके कथुं, "हुं जे अर्थ कहुं इ

ते खरो ठे, " एम पोत पोतामां विवाद करतां जे खो टो ठरे, तेनी जीज ठेदी नांखधी, एवी प्रतिज्ञा करी. ते बखते पर्यतकनी माताये जाण्डुं के, आ नारद कहे ठे, ते वात खरी ठे. माटे हुं वसुराजानी पासे पुत्रनिष्ठा मागी लेजं. कारण के, जे जण वसुराजा पासे साही दाखल जवाना ठे. एवं विचारी वसुराजा पासे जज्ञे कासावासा कख्या. अनुक्रमे ते वसे जण वाद करतां वसुराजा पासे अर्थ पुठवा आब्या.

वसुराजाये पण मिश्र वचन बोलीने कणुं के, " अज शब्दनो अर्थ बोकडो पण धाय ठे ! अने जे दांतरे ऋंगेर पण धाय ठे." एवं सांजलतां ते ज व खते देवताये पादु प्रहारे करी वसुराजाने सिंहास नधी नीचे पाडी नांख्यो ! यावत् ते विपत्ति पामी म रीने नरके गयो. पाठल पर्यतक पण आयुष्य पूर्ण करी नरके गयो अने नारद शील पाली सत्य वच नना प्रजावधी देवलोके गयो.

वांचनार सज्जानो ! वसुराजाये अज शब्दनो जे बोकडो अर्थ कस्यो, ते जो के, खरो हतो, तो पण हिंसाकारक वचन होवाची सत्य वचन ते, असत्य प्राय ठमुं अने तेधी ज ते नरकने विपे गयो.

तथा पर्वतक श्रने वसुराजा एवे नरकगामी ठे." अ
नुक्रमे उपाध्याय आयुष्य पूर्ण करी देवल्लोके गया.

एकदा एक थाहेडीए वनमां जइ कोइ मृगना
ऊपर वाण नांख्युं, थागल जइने जोयुं तो,
ठेकाणे स्फाटिकनी शिला दीठी, तेणे थावी राजा
ने कळुं. राजाये तुरत ते शिला ठानी मंगावी.
पीठिका मंगावी ऊपर सिंहासन थापी पोते वेस
वा मांड्युं. तेथी सर्व लोक एम जाणवा लाग्या के
वसुराजा सत्य वचनना प्रजावथी श्रद्धर वेसे ठे
तेथी सिमाडिया राजा प्रमुख सर्व लोक तेनी सेव
करवा लाग्या. एटळुं ज नहि पण ते वसुराजा मह
प्रतिष्ठावान् सत्यवादी देवाणो.

एकदा श्रवसरे पर्वत पर मलवा माटे नारद क
इ ग्रामांतरथी त्यां थादी श्रान्ने जण पोत पोताम
मलीने वेठा. तेवा समय श्रान्ने जण पोत पोताम
शब्दनो ठाग (वोकडा) नो हतो करवो एवो अर्थ
वर्तके कळो. त्यारे नारद वाक्ये के, "गुरुये तो था
एने जणावतां अज शब्दनो अर्थ, जण वर्षनी व्रीहि
(मांगेर) कही ठे, तो तमे अज शब्दनो अर्थ ठाग
केस कहो ठो?" पर्वतके कळुं, "हुं जे अर्थ कहुं ठुं

ते खरो ठे, " एम पोत पोतामां विवाद करतां जे खो टो ठरे, तेनी जीज ठेदी नांखवी, एवी प्रतिज्ञा करी. ते वखते पर्यंतकनी माताये जाण्णुं के, आ नारद कहे ठे, ते बात खरी ठे. माटे हुं वसुराजानी पासे पुत्रनिष्ठा मागी लेउं. कारण के, वे जण वसुराजा पासे साक्षी दाखल जवाना ठे. एवुं विचारी वसुराजा पासे जइने कालावाला कख्या. अनुक्रमे ते वने जण वाद करतां वसुराजा पासे थर्यं पूठवा थ्याव्या.

वसुराजाये पण मिश्र वचन बोलीने कखुं के, " थज शब्दनो थर्यं वोकडो पण थाय ठे ! थने जे दांतरे नांगेर पण थाय ठे." एवुं सांजलतां ते ज वखते देवताये पाटु प्रहारे करी वसुराजाने सिंहास नधी नीचे पाडी नांख्यो ! यावत् ते विपत्ति पामी मरीने नरके गयो. पाठल पर्यंतक पण आयुष्य पूर्ण करी नरके गयो थने नारद शीख पाली सत्य वचनना प्रजावधी देवलोके गयो.

चांचनार सज्जनो ! वसुराजाये थज शब्दनो जे वोकडो थर्यं कख्यो, ते जो के, खरो हतो, तो पण हिंसाकारक वचन होवाधी सत्य वचन ते, असत्य प्राय ठखुं थने तेधी ज ते नरकने विपे गयो.

तथा पर्वतक थने वसुराजा ए वे नरकगामी ठे." अ
नुक्रमे उपाध्याय श्रायुष्य पूर्ण करी देवलोके गया

एकदा एक आइडि ए वनमां जइ कोइ मृग
ऊपर वाण नांख्युं, आगल जइने जोयुं तो, मृग
ठेकाणे स्फाटिकनी शिला दीठी, तेणे आवी राज
ने कळ्युं. राजाये तुरत ते शिला ठानी मंगार
पीठिका मंगारी ऊपर सिंहासन थापी पोते वे
वा मांड्युं. तेथी सर्वे लोक एम जाणवा लाग्या
वसुराजा सत्य वचनना प्रजावथी अरु वेसे
तेथी सिमाडिया राजा प्रमुख सर्वे लोक तेनी से
करवा लाग्या. एटळुं ज नहि पण ते वसुराजा म
प्रतिष्ठावान् सत्यवादी इनावाणो.

एकदा अवंसरे पर्वत पर मलवा माटे नारद
इ ग्रामांतरथी त्यां आदीं शुभ्र जण पोत पोता
मलीने वेठा. तेवा समय प्रुत्र शिष्यने जणावतां अ
शब्दनो ठाग (वोकडा) नो इतो करवो एवो अर्थ
पर्वतके कळो. त्यारे नारद वल्लि के, "गुरुये तो आ
एने जणावतां अज शब्दनो अर्थ, जण वरपनी व्री
(नांगेर) कही ठे, तो तमे अज शब्दनो अर्थ ठा
केम कहो ठो?" पर्वतके कळ्युं, "हुं जे अर्थ कहुं ह

खरो ठे, " एम पोत पोतामां विवाद करतां जे खो
 ठरे, तेनी जीज ठेदी नांखधी, एवी प्रतिज्ञा करी.
 वखते पर्यतकनी माताये जाण्युं के, आ नारद
 हे ठे, ते वात खरी ठे. माटे हुं वसुराजानी पासे
 जिज्ञा मागी खेजं. कारण के, वे जण वसुराजा
 से साक्षी दाखल जयाना ठे. एवुं विचारी वसुरा
 पासे जइने काळावाळा कख्या. अनुक्रमे ते वझे
 ए वाद करतां वसुराजा पासे अर्थ पुठवा आब्या.
 वसुराजाये पण मिश्र वचन बोलीने कहुं के,
 अज शब्दनो अर्थ चोकडो पण धाय ठे ! अने जे
 तरे मांगेर पण धाय ठे." एवुं सांजखतां ते ज व
 ते देवताये पाडु प्रहारे करी वसुराजाने सिंहास
 नीचे पाडी नांख्यो ! यावत् ते विपत्ति पामी म
 ने नरके गयो. पाठल पर्यतक पण आयुष्य पूर्ण
 ती नरके गयो अने नारद शील पाळी सत्य वच
 ना प्रजावधी देवलोके गयो.

वांचनार सज्जनो ! वसुराजाये अज शब्दनो जे
 कडो अर्थ कख्यो, ते जो के, खरो हुतो, तो पण
 साकारक वचन होवार्थी सत्य वचन ते, असत्य
 वचन अने तेही ज ते नरकने विषे गयो.

तथा पर्वतक अने वसुगजा एवे नरकगामी वे." :
 नुक्रमे उपाध्याय आशुष्य पूर्ण करी देवलोकें ग

एकदा एक आद्वेडीए वनमां जइ कोइ मृग
 ऊपर बाण नांख्युं. आगल जइने जोयुं तो, मृग
 ठेकाणे स्फाटिकनी शिला दीठी, तेणे आवी रा
 ने कळुं. राजाये तुरल ते शिला ठानी मंगा
 पीठिका मंभावी ऊपर सिंहासन थापी पांते
 वा मांड्युं. तेथी सर्व लोक एम जाणवा लाग्या
 वसुराजा सत्य वचनना प्रजावथी अछर वेसे
 तेथी सिमाडिया राजा प्रमुख सर्व लोक तेनी से
 करवा लाग्या. एटळुं ज नहि पण ते वसुराजा म
 प्रतिष्ठावान् सत्यवादी ^{दें} वाणो.

एकदा अरवसरे पर्वत ^{पर} मलवा माटे नारद
 इ ग्रामांतरथी त्यां आद ^{शु} जण पोत पोता
 मलीने वेग. तेवा समय ^{प्र} जण्यने जणावतां अ
 शब्दनो ठाग (घोकडा) नो ^ह करवो एवो अर्थ
 र्वतके कळो. त्यारे नारद ^{के} "गुरुये तो अ
 णने जणावतां अज शब्दनो अर्थ, त्रण वर्षनी व्री
 (मांगेर) कही वे, तो तमे अज शब्दनो अर्थ ठा
 केम कहो ठो?" पर्वतके कळुं, "हुं जे अर्थ कहुं

ते खरो ठे, " एम पोत पोतामां विवाद करतां जे खो
 टो ठरे, तेनी जीज ठेदी नांखची, पवी प्रतिज्ञा करी.
 ते वखते पर्यतकनी माताये जाण्युं के, था नारद
 कहे ठे, ते वात खरी ठे. माटे हुं वसुराजानी पास
 पुत्रनिष्ठा मागी खेवं. कारण के, जे जण वसुराजा
 पास साक्षी दाखख जवाना ठे. एवुं विचारी वसुरा
 जा पास जश्ने कात्रावाखा कख्या. अनुक्रमे ते वझे
 जण वाद करतां वसुराजा पास अर्थ पूठवा आख्या.

वसुराजाये पण मिश्र वचन बोळीने कशुं के,
 "अज शब्दनो अर्थ चोकडो पण धाय ठे ! थने ते
 दांतरे मांगेर पण धाय ठे." एवुं सांखनां ते ज व
 खते देवताये पाटु प्रहारे करी वसुराजाने सिंहास
 नची नीचे पाटी नांख्या ! यावत् ते विपत्ति पामी म
 रीने नरकें गयो. पाठव / पर्यतक पण आयुष्य पूर्ण
 करी नरकें गयो अने नारद शीख पाळी साथ वच
 नना प्रजावधी देवखोकें गयो.

वांचनार सज्जनो ! वसुराजाये अज शब्दनो जे
 चोकडो अर्थ कस्यो, ते जो के, खरो हतो, तो पण
 हिंसाकारक वचन होमाथी सत्य वचन ते, अनाप
 प्राय कशुं अने तेंपी ज ते नरकने विपे गयो.

(३९)

स्माव सत्ता के०) सौधर्मा सत्ता जेम (सेष्ठा के०)
श्रेष्ठ ठे, तथा (सवधम्मा के०) सर्व धर्मोने विपे
(जह के०) जेम (षिष्वाण के०) मोक्षधर्म (सेष्ठा
के०) श्रेष्ठ ठे; तेम (णायपुत्ता के०) ज्ञातपुत्र श्री
महावीर देव थकी, कोइ (परम के०) उत्कृष्ट (ना
णी के०) ज्ञानी (ण श्रुति के०) नथी. अर्थात् स्थि
तिमां लवसत्तम देवोथी, सत्ताउमां सौधर्म सत्ताथी थ
ने धर्ममां मोक्षधर्मथी कोइ श्रेष्ठ नथी; तेम ज्ञातपुत्र श्री
महावीर देवथी पण कोइ उत्कृष्ट ज्ञानी नथी. ॥ २४ ॥
ज्ञात्रार्थः—स्थितिवाला लोकोमां जेम लवसत्तम दे
वो पटले पांच अनुत्तर विमानवासी देवो, (इहां पां
च अनुत्तर विमानवासी देवोनुं लवसत्तम नाम, ए
उपरथी पड्युं ठे के, जो कदि तेउनुं मनुष्यजवमां पो
ताना आयुष्य करतां, सात लव आयुष्य वधारे हो
त, तो जरूर तेउं सिद्धगति पामत ! तेथी) सर्वोत्कृष्ट
स्थितिवाला ठे, तथा सर्व सत्ताउने विपे घणां क्रीडा
करवानां स्यानक विगेरे होवाथी, जेम सौधर्मा सत्ता
श्रेष्ठ ठे अने सर्व धर्मोने विपे, (सर्व दर्शनियो पण
पोत पोताना धर्मने विपे मोक्षने उत्तम गणे ठे, तेथी)
मोक्षधर्म जेम श्रेष्ठ ठे; तेम ज्ञातपुत्र श्री महावीर

वली श्री दशवैकाखिक सूत्रना सवाक्यशुद्धि न
मे सातमा अध्ययनमां कथुं ठे के-

तहेव काणं काणित्ति, पंडगं पंडगंति वा ॥

वाहियं वात्रि रोगित्ति, तेणं चोरेत्ति नो वए ॥ १

तेमज काणाने काणो, नपुंसकने नपुंसक, रोगि
याने रोगियो थने चोरने चोर न कहेवो. जो के,
चन सत्य ठे, परंतु परने पीडाकारी होवाथी न वोखवुं

ए प्रकारे सत्य वाक्योने विपे जेम थनवद्य वचन
श्रेष्ठ ठे, तथा तपने विपे जेम नववाड सहित ब्रह्मच
र्यनं श्रेष्ठ कथुं ठे, तेम लोकने विपे रूप, संपदा, श
क्तिशय, क्षायक समकित, ज्ञान, दर्शन थने चारित्र्ये
करी श्रमण नमयंत श्री महावीर देव उत्तम जाणवा

विद्वेण सेछा लंवसत्तमावा,

सजा मुहम्मवाव सजाण सेछा ॥

णिवाण सेछा जद्ध सबधम्मा,

ए णायपुत्ता परम ऽत्ति नाणी ॥ २४ ॥

थयं:- (विद्वेण कं०) स्थितिवाक्त्रा लोकोमां (लव
सत्तमावा कं०) व्यवसायतम देवो जेम (सेछा कं०)
श्रेष्ठ ठे, तथा (सजाण कं०) सयं सजाणमां (मुह

वसजा के०) सौधर्मा सजा जेम (सेछा के०)
 ठे, तथा (सबधम्मा के०) सर्व धर्मोने विपे
 मह के०) जेम (णिद्वाण के०) मोक्षधर्म (सेछा
) श्रेष्ठ ठे; तेम (णायपुत्ता के०) ज्ञातपुत्र श्री
 महावीर देव थकी, कोइ (परम के०) उत्कृष्ट (ना
 के०) ज्ञानी (ण अष्ठि के०) नथी, अर्थात् स्थि
 मां लवसप्तम देवोधी, सजाठमां सौधर्म सजाथी थ
 धर्ममां मोक्षधर्मधी कोइ श्रेष्ठ नथी; तेम ज्ञातपुत्र श्री
 महावीर देवधी पण कोइ उत्कृष्ट ज्ञानी नथी ॥ २४ ॥
 भावार्थः—स्थितिवाला लोकोमां जेम लवसप्तम दे
 ष्टले पांच अनुत्तर विमानवासी देवो, (इहां पां
 अनुत्तर विमानवासी देवोनुं लवसप्तम नाम, प
 रधी पड्युं ठे के, जो कदि तेठनुं मनुष्यजवमां पो
 ना आयुष्य करतां, सात लव आयुष्य वधारे हो
 तो जरूर तेठ सिद्धगति पामत ! तेधी) सर्वोत्कृष्ट
 स्थितिवाला ठे, तथा सर्व सजाठने विपे घणां क्रीडा
 रवानां स्थानक विगेरे होवाथी, जेम सौधर्मा सजा
 ष्ट ठे अने सर्व धर्मोने विपे, (सर्व दर्शनियो पण
 त पोताना धर्मने विपे मोक्षने उत्तम गणे ठे, तेधी)
 मोक्षधर्म जेम श्रेष्ठ ठे; तेम ज्ञातपुत्र श्री महावीर

देवयी कोइ उत्कृष्ट ज्ञानी नथी. अथात् स्थिति
 ला लोकोमां लवसप्तम देवोयी, सजाउमां सौध
 सजायी अने सर्वे धर्ममां मोक्षधर्मयी जेम कोइ
 ष्ट नथी, तेम ज्ञातपुत्र श्री वर्द्धमानस्वामीयी को
 पण उत्कृष्ट ज्ञानी नथी. ॥ २४ ॥

पुढोवमे धुणइ विगयगेहि,
 न संसिहिं कुवइ आसुपन्ने ॥

तरितुं समुदं च महाजवोधं,
 अजयंकरे वीर अणंतचखु ॥ २५ ॥

अर्थः—जेम पृथ्वी सकल वस्तुने आधारभूत, ते
 जगवंत पण (पुढोवमे के०) पृथ्वी समान तथा इ
 ठ प्रकारनां कर्मोने (धुणइ के०) दूर कस्यां ठे
 मणे एवा, तथा (विगयगेहि के०) वाह्य अने अ
 न्यंतर वस्तुमांथी गयो ठे अजिलाप ते जेमनो एव
 तथा (संसिहिं के०) संनिधिने (न कुवइ के०) न क
 नारा, तथा (आसुपन्ने के०) उतावली प्रज्ञावा
 (च के०) वली (महाजवोधं के०) चार गति रूप
 होटा (समुदं के०) समुद्रने (तरितुं के०) तरीने
 वर्णापदने पाम्या ठे एवा, तथा (अजयंकरे के०) इ

क्षयना करनार तथा (वीर के०) शूरवीर अने (अ
 शंतचक्रु के०) अनंत चक्रुवाला श्रीमहावीर देव ठे.
 ज्ञावार्थः—जेम पृथ्वी सकल वस्तुने आधारभूत,
 तथा सर्व वस्तुने सहन करनार ठे, तेम जगवंत प
 र सर्व प्राणियोने अन्नपदानथी तथा सद्गुपदेश दे
 णथी प्राणिमात्रने आधारभूत अथवा सर्व परिसह
 गपसर्गने सहन करवाथी पृथ्वी समान तथा आव
 ळकारनां कर्मोने दूर कस्यां ठे जेमणे एवा, तथा वा
 य अने आन्यंतर वस्तुमांथी गयो ठे अजिलाप ते
 तेमनो एवा, तथा द्रव्य संनिधि ते धन, धान्य,
 छिपद तथा चतुष्पद अने जाव संनिधि ते क्रोध,
 मान, माया अने लोभ ए रीते वे प्रकारनी संनिधि
 ने न करनार तथा उतावली प्रज्ञावान्, तथा चार
 क्षाति रूप घणा दुःखे करी जरपूर एवा जवना उंघ
 समूह रूप संसार समुद्रने तरीने निर्वाण
 मदाने पाम्या ठे एवा, तथा प्राणियोने सद्गुपदेश
 आपवाथी पोताने अने परने अन्नयना करनार, तथा
 अथष्ट प्रकारनां कर्मोने विशेष प्रकारे प्रेरी प्रेरीने ह्य
 कस्यां ठे जेमणे तेथी वीर अने अनंतचक्रुवाला एट
 खे केवलज्ञानी एवा श्री महावीर देव ठे. ॥ २५

किरियाकिरियं वेणइयाणुवायं,

अन्नाणियाणं पडियच्च ठाणं ॥

से सब्बवायं इतिवेयइत्ता,

सर्वं प्राणिरिधम्म सदीहरायं ॥ २७ ॥

यी प्राणिमात्रेण किरियं के०) क्रियावादी अने अ
 मसंगेने सहन करवार्थश्य के०) विनयवादी, तथा
 करणां कर्मोने दूर अज्ञानवादी, ए सर्वं पाखंनि
 अने आच्यंतर वस्तु के०) अनुवाद एटखे जेद
 मनो एवा, तथा इत्थरे दर्शनियोना (ठाणं के०)
 पद तथा चतुष्पद के०) जाणीने (से के०) ते
 न, माया अने हं सब्बवायं के०) सर्वं वादने (इ
 न्, कुरुत्तात्, नश्च ए प्रकारे जाणीने (धम्म के०)
 रित्र रूप धर्मेने विषे (सदीहरायं के०) दीर्घं रात्रि
 हित (उवठिए के०) सावधानपणे रह्या. ॥ २७ ॥
 भावार्थः—क्रियावादीना एकशोने एशी, अक्रिया
 वादीना चोराशी, विनयवादीना चत्रीश अने अज्ञान
 वादीना सडशठ, ए सर्वे मलीने व्रणशोने तेशठ जेद
 या. ते पाखंनि दर्शनियोना जेद जाणवा. ए प्रका
 ए चारे दर्शनियोना स्थानकने एटखे थंगी

करेला पढ़ने अथवा दर्शन स्वरूपने सम्भ
 (दुर्गति जवानां कारण) जाणीने, ते श्री
 देव सर्व वादने ए प्रकारे जाणीने अर्थात्
 नो त्याग करीने, चारित्ररूप धर्मने विवेकी
 हितअर्थात् जावज्जीव सूधी सावधानपणे रा

से वारिया इच्छि सराश्नत्तं,
 उवहाणवं दुःखखयछयाए ॥

लोगं विदित्ता आरं पारं च,
 सवं पञ्च वारिय सव्वारं ॥ २७ ॥

अर्थः—(से के०) ते जगवंत (सराश्नत्तं
 त्रिनोजन सहित (इच्छि के०) छीने (वारिय
 निवारण करीने (दुःखखयछयाए के०) अष्ट
 प दुःखने क्षय करवाने अर्थ (उवहाणवं वे
 धानवान यथा. वली (पञ्च के०) ते प्रभु
 वीर देवे (आरं लोगं के०) आलोक(च के०)
 रं के०) परलोकने (विदित्ता के०) जाणीने
 के०) सर्व प्रकारनां पापनां स्थानकोने (सव्व
 घणी वार (वारिय के०) निवारण कख्यां.

नावायः—ते जगवंत रात्रिनोजन सहित

१) उपलक्षणथी प्राणातिपात, मृपावाद, अदत्ता
 २) अने परिप्रदने पण निवारण करीने, अष्ट कर्म
 ३) रूप दुःखनो क्षय करवाने अर्थे उपधानवान् अर्था
 ४) त् तपश्चर्यावडे सूक्यी नांख्यो ठे देह ते जेमणे ए
 ५) श्री घया. चली ते प्रजु श्री महावीर देवे आलोक ते
 ६) तुप्यलोक अने परलोक ते नरकादिक, तेना स्वरू
 ७) ने जाणीने, सयें प्रकारनां पापनां स्यानकोने घणी
 ८) र निवारण कस्यां. अर्थात् जगवंते पोते प्राणाति
 ९) तादिकनो निपेध कस्यो अने बीजाउने पण ते
 १०) प्राणातिपातादिक दुगेति जवानां कारण ठे; एम
 ११) शीर्षावी तेथी विरक्त कस्या. ॥ २७ ॥

१२) हवे सुधर्मस्वामीए श्री महावीरदेवना गुणोने वर्णवीने
 १३) शिष्याना शिष्य जंचूस्वामीने आ प्रकारे कहुं.

३ सोच्चा य धम्मं अरिहंतजासियं,

४ समाहियं अउपउविसुद्धं ॥

५ तं सदहंता य जणा अणाऊ,

६ इंदाव देवाहिवागमिस्संति त्तिवेमि ॥ २८ ॥

७ अर्थे:-हे जंचू ! (समाहियं के०) सम्यक् प्रकारे

८ (अउपउविसुद्धं के०) अर्थे अने पद वडे शुद्ध

(न) उपलक्षणघी प्राणातिपात, मृपावाद, अक्ता
 न अने परिग्रहने पण निवारण करीने, अष्टकर्म
 य दुःखनो क्षय करवाने अर्थे उपधानवान् अर्था
 तपधर्यावडे सूकवी नांख्यो ठे देह ते जेमणे ए
 यया. वली ते प्रभु श्री महावीर देवे आलोक ते
 पुण्यलोक अने परलोक ते नरकादिक, तेना स्वरू
 जाणीने, सर्व प्रकारनां पापनां स्थानकोने पणी
 र निवारण कख्यां. अर्थात् जगवंते पोते प्राणाति
 तादिकनो निषेध कख्यो अने वीजाउने पण ते
 णातिपातादिक दुर्गति जवानां कारण ठे; एम
 शावी तेघी विरक्त कख्या. ॥ २७ ॥

हवे मुधर्मस्वामीए श्री महावीरदेवना गुणोते
 ताना शिष्य जंवूस्वामीने आ प्रकारे मग्गं,

सोच्चा य धम्मं अरिहंमग्गं ॥

समाहियं अठपठविसुद्धंय सारं,

तं सद्वहंता य जणाय दारं ॥ २ ॥

इंदाव देवाहिवागमिसय पूइयं,

अर्थः—हे जंवू ! (समाप्त मग्गं ॥

(अठपठविसुद्धं के०) २

ख, तेथी पण प्रधान भंगल; दुर्धर्ष एटले जेनो परा
न करी शकाय एवा गुणोनो एकनो एक ज नायक
ते मोक्षमार्गमां जे सम्यक्दर्शन विगरे तेने विपे
द समान एवं शीयल व्रत ठे. ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥

इवे ते शीयल पाखवानुं माहात्म्य कहे ठे.

(अनुष्टुप्वृत्तम्.)

देव दाणव गंधवा, जख ररकस किन्नरा ॥
बंजयारिं नमंसंति, उक्करं जे करिति ते ॥ ४ ॥

जे पुरुष दुष्कर एवं ब्रह्मचर्य व्रत पाले ठे, तेने वि
नवासी देवताळ, ज्योतिषी देवताळ, भुवनपति देव
ळ, देवताना गवैया गांधर्व देवताळ, वृक्षमां रहेनारा
क्षो, मांस खावामां तत्पर एवा राक्षसो थने व्यंतर जा
ना किन्नर देवताळ; ए सर्वे नमस्कार करे ठे. ॥ ४ ॥

एस धम्मे ध्रुवे णियए,

सासए जिणदेसिए ॥

सिस्सा सिस्संति चाणेणं,

सिस्सिस्संति तद्दावरे त्ति वेमि ॥ ५ ॥

थ्या ब्रह्मचर्य लक्षण एवो शीलधर्म, ते भुव एटले
श्वल, परतीर्थियोए पण एनो निषेध नथी करयो

इक्षरिसं गुण नायक-मेकं,
मोक्षपदस्स-वडंसग न्युं ॥ ३ ॥

पंच महाव्रत नामे सुव्रतोनुं मूल, अथवा पंच म
त पालनारा सारा मुनियोना नियमोनुं मूल, अथ
पंच महाव्रत अने अणुव्रतोनुं मूल; शुद्ध स्वभाव
ला साधु मुनिराजोए सेवेबुं अने परस्पर विरोध
थवा वैरनुं उपशमन ए ठे परिणाम जेनुं एबुं; स
समुद्रोमां म्होटो उदधि जे स्वयंचूरमण समुद्र, ते
पेठे दुःखे तरी शकाय एवा तीर्थ रूप, अथवा स
समुद्रोमां महोदधि रूप जे संसार, तेने तरवा
टे तीर्थ समान; तीर्थकर देवोवडे सारी रीते उपदे
ला गुप्तियादिक मार्गने पालवानो उपाय, नरक अ
तिर्यचनी गतिने रोकी ठे जेणे एबुं; सार पदार्थोने
ये रीते पवित्र अने सारा कख्या ठे जेणे एबुं; सिद्धग
अने वैमानिकपणानां उघाड्यां ठे वारणां जेणे ए
देवेंद्रोये अने नरेंद्रो (चक्रवर्तियो) ए जेने नमस्
र कख्यो ठे, तेवा पुरुषोने पण पूज्य; सर्व जगत्मां
त्तम मंगलोना मार्ग अर्थात् मंगलकारी वस्तु मेलव
नो उपाय अथवा सर्व जगत्मां उत्तम मंगल एबुं

मंगल, तेथी पण प्रधान मंगल; दुर्धर्मे एटले जेनो परा
 व न करी शक्या एवा गुणोना एकनो एक ज नायक
 प्रने मोक्षमार्गमां जे सम्यक्दर्शन विगेरे तेने विपे
 गुट समान एवुं शीयल प्रत ठे. ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥
 हवे ते शीयल पात्रवानुं माहात्म्य कहे ठे.
 (अनुशुच्युत्तम्.)

देव दाणव गंधवा, जसक रसकस किन्नरा ॥
 वंजयारिं नमंसंति, डुकरं जे करिंति ते ॥ ४ ॥

जे पुरुष डुप्कर एवुं ब्रह्मचर्य व्रत पाळे ठे, तेने वि
 गानवासी देवताळ, ज्योतिपी देवताळ, भुवनपति देव
 ताळ, देवताना गवेया गांधर्व देवताळ, वृक्षमां रहेनारा
 को, मांस खावामां तत्पर एवा राक्षसोश्चनेव्यंतर जा
 नेना किन्नर देवताळ; ए सर्वे नमस्कार करे ठे. ॥ ४ ॥

एस धम्मे धुवे णियए,

सासए जिणदेसिए ॥

सिस्सा सिस्संति चाणेणं,

सिस्सिस्संति तहावरे त्ति वेमि ॥ ५ ॥

था ब्रह्मचर्य व्रक्षण एवो शीलधर्म, ते धुव एटले
 धव, परतीर्थियोए पण एनो निपेध नधी कखो

इक्षरिसं गुण नायक-मेकं,
मोक्षपद्मस्स-वडंसग न्यूनं ॥ ३ ॥

पंच महाव्रत नामे सुव्रतोनुं मूल, अथवा
त पालनारा सारा मुनियोना नियमोनुं मूल,
पंच महाव्रत अने अणुव्रतोनुं मूल; शुद्ध स्वभा-
ला साधु मुनिराजोए सेवेबुं अने परस्पर विरोध
थवा वैरनुं उपशमन ए ठे परिणाम जेनुं एबुं;
समुद्रोमां म्होटो उदधि जे स्वयंचूरमण समुद्र,
पेठे दुःखे तरी शकाय एवा तीर्थ रूप, अथवा
समुद्रोमां महोदधि रूप जे संसार, तेने तरवा
टे तीर्थ समान; तीर्थकर देवोवडे सारी रीते उप
ला गुप्तियादिक मार्गने पालवानो उपाय, नरक
तिर्यंचनी गतिने रोकी ठे जेणे एबुं; सार पदार्थो
र्व रीते पवित्र अने सारा कस्या ठे जेणे एबुं; सिद्ध
अने वैमानिकपणानां उघाड्यां ठे वारणां जेणे
देवेंद्रोये अने नरेंद्रो (चक्रवर्त्तियो) ए जेने नम
र कस्यो ठे, तेवा पुरुषोने पण पूज्य; सर्व जगत्मा
त्तम मंगलो नो मार्ग अर्थात् मंगलकारी वस्तु मेळ
नो उपाय अथवा सर्व जगत्मां उत्तम मंगल ए

एएहिं कारणेहिं,

तिष्ठपरतं लट् इ जीवो ॥ ८ ॥

१ चार पातिकर्मे नवपार्थने कंचलज्ञान पामंखा
 रिहंत; २ घ्रात कर्मपी रहिन पश्ने मिळगनि
 पामंखा सिद्ध जगपंत; ३ प्रवचन एटखे धुनज्ञान
 पया धुतज्ञानना उपयोगपी जूशो नहि होवार्थी
 ४ पमोपदेश देनारा गुरु; ५ साठ वर्षेनी पपरा
 वय स्वविर, समयायांग नूत्रने पारण फरनारा
 । स्वविर थने धीश वर्षेनी दीक्षापर्यायवाळा प
 । स्वविर, ए प्रण प्रकारना स्वविर; ६ एक धीजा
 अपेक्षायें घणा ज्ञानवाळा थर्पात् एक धीजार्थी
 रे ज्ञानवान् एया बहुधुत; ७ तपस्वी एटखे थन
 ।दिक विचित्र प्रकारना तपे करी युक्त एया सा
 य साधुर्त; ८ रीते जगतूने धंवनिक एया जे थ
 तादिक, तेमनी निरंतर ज्ञानोपयोग उते; ९ पा
 १० करवी एटखे तेमना उपर थनुराग फरवो,
 ११ यथापस्थित गुण फीर्शन करणुं; तथा ॥
 नफित्त; १० ज्ञानाधिकानो विनय; ११ आ
 संयमना व्यापारथी निष्पत्त थपक्षी थ

माटे प्रमाणवडे प्रतिष्ठित, त्रिकालमां पण एतो
 पामवानो नथी माटे नित्य, त्रणे कालमां फलदा
 होवार्थी शाश्वत अने तीर्थकरोए प्रकाशलो
 ठे. आवा शीलधमें करीने पूर्वे घणा जीवोसिद्धि
 ने पाम्या ठे, वर्तमान कालमां पामे ठे अने आ
 क काले पण पामशे. ए प्रकारे हे जंबू ! हुं तने कहुं
 प्रसंगे तीर्थकर नामकर्म बांधवानां वी. ५ ककए

(आर्यावृत्तम्.)

अरिहंत सिद्ध पवयण,
 गुरु धेर बहुस्सुए तवस्सीसु ॥
 वत्तद्धया य तेसिं,
 अजिस्क नाणोवउगे य ॥ ६ ॥
 दंसण विणय आव—
 स्सए य सीलवये निरइयारे ॥
 खणलव तव चियाए,
 वेयावच्चे समाहीए ॥ ७ ॥
 अपुव नाणग्गहणे,
 सुयंजत्ती पवयणे पजावणया ॥

एएहिं कारणेहिं,

तिष्ठयरत्तं लदइ जीवो ॥ ७ ॥

१ चार घातिकर्म खपावीने केवलज्ञान पामेला रेहंत; २ आठ कर्मधी रहित थइने सिद्धगति पामेला सिद्ध जगवंत; ३ प्रवचन एटले श्रुतज्ञान रवा श्रुतज्ञानना उपयोगधी जूदो नहिं होवाधी; ४ धर्मोपदेश देनारा गुरु; ५ साठ वर्षनी वयवा वय स्वविर, समवायांग सूत्रने धारण करनारा १ स्वविर थने वीश वर्षनी दीक्षापर्यायवाला प ५ स्वविर, ए त्रण प्रकारना स्वविर; ६ एक बीजा थपेक्षाये घणा ज्ञानवाला अर्थात् एक बीजाधी रि ज्ञानवान् एवा बहुश्रुत; ७ तपस्वी एटले थन गदिक विचित्र प्रकारना तपे करी युक्त एवा सा य साधुर्ल; ८ रीते जगत्ने वंदनीक एवा जे अ तादिक, तेमनी निरंतर ज्ञानोपयोग ठते; ९ वा प्रता करवी एटले तेमना ऊपर अनुराग करवो, तेमनुं यथावस्थित गुण कीर्त्तन करवुं; तथा ए न ते समकित; १० ज्ञानादिकनो विनय; ११ आ एक एटले संयमना व्यापारधी निष्पन्न धएली थ

वश्य करणी; १२ व्रत एटले मूलगुण अने शील
 ले उत्तरगुण, ए रीते ए दर्शनादिक चार बोलने
 पे निरतिचारपणे वर्त्तवुं; १३ काल ठे उपलक्षण
 एवुं क्षणलवादि ग्रहण, तेमां क्षणलव कालने
 संवेगजावना जाववी, तथा ध्यान धरवुं; १४ ७५
 दिक तप करवो; १५ त्याग ते मुनिने उचित
 देवुं; १६ दश प्रकारे वेयावृत्त्य करवी; १७ समाधि
 टले गुरुच्यादिकनुं काम करवामां चित्तने सं
 उत्पन्न करवो; १८ अपूर्वज्ञान ग्रहण करवुं; १९
 ज्ञाननी जक्ति तथा बहुमान करवुं; अने २० ५
 जैनमार्गनी देशना देइने प्रवचननी प्रजावना
 ए प्रकारनां वीश कारणे करी एटले वीश
 वारंवार सेवन करवाथी जीव तीर्थकर न
 घे ठे. अर्थात् तीर्थकरणुं पामे ठे. ॥ ६ ॥ ७ ॥

हृये जिनवचन पाखवानुं फल कहे ठे.

जिणवयणे अणुरत्ता,
 जिणवयणं जे करंति जावेणं ॥

अमला असंकलिठा,
 ते द्रुंति परित्तसंसारी ॥ ९ ॥

(५३)

अरिहंत जगवंतना वचनने विषे अनुरक्त थइ,
वचनने मन, वचन थने कायाए करी आराधन
रनारा; मिथ्यात्व रूप मल, मोह, मधर थने क्ले
करी रहित एवा जीवो परित्तसंसारी थाय ठे ए
ले संसारने ठेदीने मोक्षगतिने पामे ठे. ॥ ९ ॥

(अनुष्टुप्.)

वं खु नाणिणो सारं, जं न हिंसइ किंचणं ॥

प्रहिंसा समयं चैव, एतावत्तं वियाणिया ॥१०॥

ए प्रकारे ज्ञानी एटले विशिष्ट विवेकवान पुरुष
उपदेशनो सार ए ज ठे के, ज्ञानवान् पुरुष त्र
थने स्थावर प्राणियोने हण्णे नही, उपलक्षणथी
पावाद बोले नही, चोरी करे नही, अन्नद्व सेवे नही,
रिग्रह राखे नही थने रात्रिचोजन पण करे नही. वली
वें कहेली अहिंसाबडे समता आवे, तेथी एम जाणे
जेम मने मरण अलखामणुं लागे, तेम बीजा
तेवोने पण तेवुं ज लागे. ए प्रकारे विचारीने ज्ञानी
रुपे कोइ पण जीवने पीडा न उपजाववी. ॥ १० ॥

(काव्यम्.)

जाइं च बुद्धिं च इज्ज पासं,

नृतेहिं जाणे पडिलेह सायं ॥

वश्य करणी; १२ व्रत एटले मूलगुण अने शील
 ले उत्तरगुण, ए रीते ए दर्शनादिक चार बोखने
 पे निरतिचारपणे वर्त्तवुं; १३ काल ठे उपलक्षण
 एवुं क्षणलवादि ग्रहण, तेमां क्षणलव कालने
 संवेगजावना जाववी, तथा ध्यान धरवुं; १४
 दिक तप करवो; १५ त्याग ते मुनिने उचित
 देवुं; १६ दश प्रकारे वैयावृत्य करवी; १७ समा
 टले गुरुआदिकनुं काम करवामां चित्तने
 उत्पन्न करवो; १८ अपूर्वज्ञान ग्रहण करवुं; १९
 ज्ञाननी जक्ति तथा बहुमान करवुं; अने २० ५५
 जैनमार्गनी देशना देइने प्रवचननी प्रजावना
 ए प्रकारनां वीश कारणे करी एटले वीश
 धारंवार सेवन करवाथी जीव तीर्थकर
 धे ठे. अर्थात् तीर्थकरपणुं पामे ठे. ॥ ६ ॥ ७ ॥

हवे जिनवचन पाखवानुं फल कहे ठे.

जिणवयणे अणुरत्ता,
 जिणवयणं जे करंति जावेणं ॥

अमला असंकलिठा,
 ते हुंति परित्तसंसारी ॥ ९ ॥

अरिहंत जगवंतना वचनने विषे अनुरक्त थइ.
 वचनने मन, वचन थने कायाए करी श्याराधन
 करनारा; मिथ्यात्व रूप मल, मोह, मछर थने हे
 करी रहित एवा जीवो परित्तसंसारो थाय ठे ए
 वे संसारने ठेदीने मोक्षगतिने पामे ठे. ॥ ९ ॥

(अनुष्टुप्.)

एवं तु नाणिणो सारं, जं न द्विसइ किंचणं ॥
 अहिंसा समयं चैव, एतावत्तं वियाणिया ॥ १० ॥
 ए प्रकारे ज्ञानी षट्ठे विशिष्ट विवेकवान पुरुष
 उपदेशनो सार ए ज ठे के, ज्ञानवान् पुरुष प्र
 थने स्यावर प्राणियोने हणै नही, उपलक्षणयी
 पायाद घोले नही, चोरी करे नही, अग्राप्त संये नही,
 रिग्रह राखे नही थने रात्रिजोजन पण करे नही. पक्षी
 में कहेली अहिंसावडे समता थावे, तेथी एम जाणे
 , जेम मने मरण थलखामणुं लागे, तंम बीजा
 तेयोने पण तेवुं ज लागे. ए प्रकारे विचारीने ज्ञानी
 रुपे कोइ पण जीवने पीडा न उपजायवी. ॥ १० ॥

(काव्यम्.)

जाइं च बुद्धिं च इळु पासं,
 चृतेहिं जाणे पडिलेह सायं ॥

१ नि जोड़ने तुं जायत था एटले बोध पाम थने जे
 तियादिक न थाय, तेम पोतानुं थने पारकुं एट
 द प्रकारना जीवोनी साथे तुं पोतानुं सुख सरखाव
 न कर. ते थावी रीते के, जेम तने सुख वहाहुं थने
 ख थखखामणुं खागे ठे, तेम वीजा जीवोने पण तेम
 खागे ठे. ए प्रकारे विचारीने वीजा जीवोने थशाता
 उपजाववाधी पूर्वे कहेखी जातियादिकने तुं नही
 मे. वली जेम तने इष्ट विषयो सुख थने थनिष्ट
 षयो दुःख थापे ठे, तेम वीजा जीवोने पण ते
 ज खागे ठे. एम धारीने तुं कोइ पण जीवने पीडा
 उपजावीश. पूर्वे कहेखां जाति वृद्धिनां दुःखने
 वायी थत्यंत विद्वान एटले तत्वज्ञानी पुरुषो, ते
 एष्ट एयुं मोक्ष थने ते पामपानो मार्ग ज्ञानादिक
 एम जाणीने सम्यक्त्वदर्शि होयाधी पाप (सायय
 अनुष्ठान) करे नही. ॥ ११ ॥

उमुच्च पास इह मच्चिएदिं,

आरंजजीवी उन्नयाणुपस्ती ॥

कामेसु गिशाणि चयं करंति,

संसिधमाणा पुणरेति गत्रं ॥ १२

तम्हातिविज्ञो परमंतिणञ्चा,
सम्मत्तदंसी ण करेइ पावं ॥ ११ ॥

हे जीव ! जाति एट्ठे जन्मावस्था, वाय्यावस्था, कुमारावस्था, यौवनावस्था थने वृद्धावस्थामां जेनो थंत आवे, ते जाति, तथा वृद्धि एट्ठे आलोकने विपे अथवा संसारने विपे जे कालक्षेप थाय ते वृद्धि; ए प्रकारनी जाति थने वृद्धिने तुं सूक्ष्मदृष्टिये करीने जो. वली जीवने जन्म पामतां तथा वृद्धावस्थामां शारीरिक थने मानसीक संबंधी जे दुःख घाय ठे, तेने पण हे जीव ! तुं विवेक रूप चहुवडे जो. कह्युं ठेके

जायमाणस्स जं दुःखं, मरमाणस्स जंतुणो ॥

तेण दुख्खेण संतत्तो, न सरइ जाइ-मप्पणो ॥ १ ॥

जन्मता थने मरण पामता जीवने जे दुःख घाय ठे, ते दुःखवडे पीडाएलो जीव, पत्तीथी पोतानी जातिने संचारतो नथी. अर्थात् पूर्वं जोगवेला दुःखने झूली जाय ठे ॥ १ ॥

अथवा जगवंत श्री महावीर देव, गौतमस्वामीने बोलावीने कहे ठे के, हे आर्य ! अहिं जाति थने वृद्धि थवानुं कारण ते कर्म थने तेनुं कार्य जे दुःख

तेने जोशने तुं जायत था एटले बोध पास थने जेम जातियादिक न थाय, तेम पोतानुं थने पारकुं एटले चौद प्रकारना जीवोनी साथे तुं पोतानुं सुख सरखात्री ने ज्ञान कर. ते आवी रीते के, जेम तने सुख वहायुं थने दुःख थलखामणुं लागे ठे, तेम वीजा जीवोने पण तेम ज लागे ठे. ए प्रकारे विचारीने वीजा जीवोने थशाता न उपजाववाची पूर्वे कहेली जातियादिकने तुं नही पामे. वली जेम तने इष्ट विषयो सुख थने थनिष्ट विषयो दुःख थापे ठे, तेम वीजा जीवोने पण ते म ज लागे ठे. एम धारीने तुं कोइ पण जीवने पीडा न उपजावीश. पूर्वे कहेलां जाति वृद्धिनां दुःखने देखवाची थत्यंत विद्वान एटले तत्वज्ञानी पुरुषो, ते उत्कृष्ट एवुं मोक्ष थने ते पामवानो मार्ग ज्ञानादिक ठे एम जाणीने सम्यक्त्वदर्श होवाची पाप (सावय थनुष्ठान) करे नही. ॥ ११ ॥

उमुच्च पास इह मच्चिएहिं,
 आरंजजीवी उन्नयाणुपरसी ॥
 कामेसु गिहाणि चयं करंति,
 संसिद्यमाणा पुणरेति गप्पं ॥ १२ ॥

हे जीव ! आ लोकमां मनुष्योनी साथे ड्रव्य
 तव जेदवडे जिन्न एवा स्नेहपासने तुं उल्लुष्टपणे
 रीने दूर कर. कारण के, ते स्नेहपास कामजोग
 इच्छावालो ठे, तेने लेवाने माटे एटले ते काम
 जोग जोगवाने थयें जीव, हिंसादिक पापारंज करे
 एवो थारंज करनारो जीव आलोक तथा परलो
 नुं सुख थयवा शारीरिक थने मानसिक ए वे प्रका
 ना सुखने जोवानी इच्छावालो होय ठे. वली काम
 टले विषयनी इच्छाजमां लुब्ध थएलो जीव, कर्मनो
 चय करे ठे थने तेथी ज एटले कामोपादान जनि
 कर्मवडे पूराएलो जीव, एक गर्जथी बीजा गर्ज
 पामे ठे. थर्थात् थरहृष्ट घट्टिकानी पेठे संसार
 प चक्रवाखने विषे परित्रमण करे ठे. ॥ १२ ॥

(अनुष्टुप्वृत्तम्.)

वणे नाणे य विन्नाणे, पञ्चस्काणे य संजमे ॥
 प्रएहनए तवे चेव, वोदाणे अकिरिञ्चा सिन्धी

जगवंत श्री महावीरस्वामी प्रत्ये, गौतमस्वामीए
 वहुं के, हे जगवन् ! साधु मुनिराजोनी सेवा कर
 थी शुं फल थाय ? त्यारे जगवंते कहुं के, हे गौ

तम ! श्रवण एटले तेमनी वाणी सांजलवानुं फल
 थाय, तेथी शुं फल थाय ? श्रुतज्ञान फल थाय, ते
 थी शुं फल थाय ? श्रुतज्ञानमां हेय उपादेय रूप वि
 ज्ञान फल थाय, तेथी शुं फल थाय ? पापने त्याग
 करवा रूप पचरकाण फल थाय, तेथी शुं फल थाय ?
 संयम फल थाय, तेथी शुं फल थाय ? श्रनाश्रव एटले
 संयमी पुरुष नवां कर्म न ज वांधे; ते फल थाय,
 तेथी शुं फल थाय ? तप फल थाय, एटले जे श्र
 नाश्रवी हीय ते ह्युकर्मीं होवाथी तप करनारा था
 य, तेथी शुं फल थाय ? जूनां कर्मने खपावनाहं
 निर्जारा फल थाय, तेथी शुं फल थाय ? योगनिरोध
 करवानुं फल थाय, तेथी शुं फल थाय ? सर्व फलने
 विपे श्रंतर्गत रद्देलुं एवुं मोक्ष फल थाय, ॥ १३ ॥

(आर्यावृत्तम्.)

सारं दंसण नाणं,
 सारं तव नियम संजमं सीलं ॥
 सारं जिणवर धम्मं,
 सारं संलेहणा मरणं ॥ १४ ॥

सामान्य उपयोग रूप दर्शन, विशेष उ

रूप ज्ञान, बाह्याज्यंतर चार प्रकारे तप, सत्तर प्र
कारे संयम, नव प्रकारे ब्रह्मचर्यनी गुप्ति, जिनेश्वरनी
प्ररूपेलो धर्म अने संक्षेपणा मरण; ए ज सर्व जगत
ते विषे सार पदार्थ ठे. ॥ १४ ॥

कल्याणकोडि जणणी,
डुरंत डुरियारि वग्गणी ठवणी ॥
संसार जल हि तरणी,
एगं च होइ जीवदया ॥ १५ ॥

जीवदया कोटानकोटि कल्याणने प्रगट करना
ती ठे, डुरंत डुरित्तने नाश करनारा शत्रुनी
स्थानभूत ठे अने संसार रूप समुद्रथी तारनारी
ठे, इत्यादिक सर्वे कार्य करनारी एक जीवदया
ज जाणवी. ॥ १५ ॥

आरंजे नठि दया,
मद्विला संगेण नासए वंजं ॥
संकाए सम्मत्तं,
पवळा अठ गद्वणेणं ॥ १६ ॥

आरंनमां दया द्योतीनथी, छीनीसंगत करवा
थी ब्रह्मचर्यनो नाश थाय ठे, जिनवचनमां शंका रा

(१९)

खे तेने समकित होतुं नधी अने धन ग्रहण क
तेने चारित्र्य होय नही. ॥ १६ ॥

मज्जं विसय कसाया,
निद्रा विकहा य पंचमी जणिया ॥
ए ए पंच पमाया,
जीवं पाडंति संसारे ॥ १७ ॥

मद्य, विषय, कपाय, निद्रा अने विकथा; ए पांच
प्रकारना प्रमादो जीवने संसारमां पाडे ठे. ॥ १७ ॥
(अनुशुचरुत्तम्.)

लप्रंति विमला ज्ञोए, लप्रंति सुरसंपया ॥
लप्रंति पुत्त मित्तं च, एगो धम्मो न लप्रई १७

विमल एवा जोग, देवतानी संपदा तथा पुत्र अने
मित्र; ए सर्वे जीवधी मेलवी शकाय ठे, परंतु जिनेश्व
रनो प्ररूपेखो एक धर्म, ते मेलवी शकातो नधी. ॥ १७ ॥
एगो—हं नठि मे कोई, नाह—मन्नस्स कस्सई ॥

एवं अदीणमणसो, अप्पाण—मणुसासई ॥
हुं एक तुं, कोइ म्हारो नधी, तेम हुं पण कोइनो
धी ! एम अदीन मन यको एटखे सावधान चित्तया

(६०)

लो थइने पोताना आत्माने शीखामण थापे. ॥ १९ ॥
एगो मे सासन अप्पा, नाणदंसणसंजुन ॥
सेसा मे वाहिरा जावा, सबे संजोग लक्खणा ॥

ज्ञान दर्शने करी संयुक्त, सदा शाश्वत एटखे
नित्य अने रागादिक परजावथी रहित एवो म्हारो
आत्मा, ते एक ज ठे अने शेष एटखे वाकी रहेला
इव्य थकी तन, धन, कुटुंबादि संयोग मेलाप रूप
अने जाव थकी विषय कपायादि रूप संयोग मेलाप
एवा जाव; ते सर्वे म्हारा स्वरूपथी जूदा ठे ॥ २० ॥

(काव्यम्.)

नवि सुही देवता देवलोए,
नवि सुही पुढविपइ राया ॥
नवि सुही सेठ सेणावईणं,
एगंत सुही मुणि वीतरागी ॥२१॥

आ संसारमां देवलोकमां वसनारा देवता सुखी
नथी, पृथ्वीनो पति राजा सुखी नथी, नगरशेठ थ
ने सेनापति सुखी नथी; परंतु वीतरागी मुनि ज
एकांते सुखी ठे. ॥ २१ ॥

(६१)

(कलश.)

चौद पूरवधारि कहीए, ज्ञान चार वखाणीए
जिन नही पण जिन सरीखा, सुधर्मस्वामी जाणीए ।
मात पिता कुल जाति निर्मल, रूप शूनूप वखाणीए
देवताने वल्लज एवा, जंबुस्वामी जाणीए ॥ १ ॥

अथ श्री दशवैकालिक सूत्रनुं पहेलुं, वीजुं
अने त्रीजुं तथा उत्तराध्ययन सूत्रनुं त्रीजुं
अने चोयुं; ए पांच अध्ययनो मूल
पाठे प्रारंभः

(अनुष्टुप्चतम.)

धम्मो मंगल-मुक्किं, अहिंसा संजमो तवो ॥
देवावि तं नमंसंति, जस्त धम्मो सया मणो ॥ १ ॥
जहा दुमस्त पुप्फेसु, जमरो आवियई रसं ॥
न य पुप्फं किलामेई, सो य पीणेश् थप्पयं ॥ २ ॥
एमे ए समणा मुत्ता, जे लोए संति साहुणो ॥
विहंगमाव पुप्फेसु, दाणजत्तेसणे रया ॥ ३ ॥
वयं च वित्तिं लप्पामो, न य कोइ उवहम्मई ॥
अहागडेसु रीयंते, पुप्फेसु जमरा जहा ॥ ४ ॥
महुकारसमा बुद्धा, जे जवंति अणिसिया ॥

पश्चे पोताना आत्माने शीखामण आपे. ॥ १९ ॥
 तो मे सासउ अप्पा, नाणदंसणसंजुउ ॥
 सा मे वाहिरा जावा, सवे संजोग लक्खणा ॥
 ज्ञान दर्शने करी संयुक्त, सदा शाश्वत एट्ठे
 आत्मा, ते एक ज ठे अने शेष एट्ठे वाकी र्हेखा
 ड्रव्य थकी तन, धन, कुडुंवादि संयोग मेलाप रूप
 अने जाव थकी विषय कपायादि रूप संयोग मेलाप
 एवा जाव; ते सर्वे म्हारा स्वरूपथी जूदा ठे ॥ २० ॥

(काव्यम्.)

नवि सुद्धी देवता देवलोए,
 नवि सुद्धी पुढविपइ राया ॥
 नवि सुद्धी सेठ सेणावईणं,
 एगंत सुद्धी मुणि वीयरामी ॥ २१ ॥

आ संसारमां देवलोकमां वसनारा देवता सुद्धी
 नथी, पृथ्वीनो पति राजा सुद्धी नथी, नगरसेठ
 ने तेनापति सुद्धी नथी; परंतु वीतरामी मुनि
 पक्कंत सुद्धी ठे. ॥ २१ ॥

4

5

यश्ने पोताना आत्माने शीखामण आपे ॥ १९ ॥
 गो मे सासठ अप्पा, नाएदंसणसंजुठ ॥
 पसा मे बाहिरा जावा, सबे संजोग लक्खणा ॥

ज्ञान दर्शने करी संयुक्त, सदा शाश्वत एटबे
 नित्य अने रागादिक परजावधी रहित एवो म्हारो
 आत्मा, ते एक ज ठे अने शेष एटबे बाकी रहेवा
 द्रव्य थकी तन, धन, कुटुंबादि संयोग मेलाप रूप
 अने जाव थकी विषय कपायादि रूप संयोग मेला
 एवा जाव; ते सर्वे म्हारा स्वरूपधी जूदा ठे ॥ १०

(काव्यम्.)

नवि सुही देवता देवलोए,
 नवि सुही पुढविपइ राया ॥
 नवि सुही सेठ सेणावईणं,
 एगंत सुही मुणि वीयरगी ॥ ११ ॥

आ संसारमां देवलोकमां वसनारा देवता सु
 नथी, पृथ्वीनो पति राजा सुखी नथी, नगरशेत
 ने सेनापति सुखी नथी; परंतु वीतरगी मु
 षकांते सुखी ठे ॥ ११ ॥

तेगिष्ठं पाहणा पाए, समारंजं च जोशणो ॥ ४ ॥

सिंजायर पिंनं च, आसंदी पळियंकए ॥

गिहंतर निसिजाए, गायस्सुवट्टणाणि य ॥ ५ ॥

गिहिणो वेयावडियं, जाइ आजीववत्तिया ॥

तत्ता-निबुड जोइत्तं, आउर स्सरणाणि य ॥ ६ ॥

मूलए सिंगवेरे य, उतु खंने अनिबुडे ॥

कंदे मूखे य सच्चित्ते, फळे वीए य आमए ॥ ७ ॥

सोवच्चळे सिंधवेलोणे, रोमालोणे य आमए ॥

सामुहे पंसुखारे य, कालालोणे य आमए ॥ ८ ॥

धुवणित्ति वमणे य, वट्टिकम्म विरेयणे ॥

अंजणे दंतवणे य, गायाअंग विचूसणे ॥ ९ ॥

सव-मेय-मणाइत्तं, निग्गंथाणं महेसिणं ॥

संजमंमि य जुत्ताणं, लहुचूय विहारिणं ॥ १० ॥

पंचासव परिच्चाया, तिगुत्ता ठसु संजया ॥

पंच निग्गहणा धीरा, निग्गंथा उज्जुदंसिणो ॥ ११ ॥

यावयंति गिम्हेसु, हेमंतेसु अवाउडा ॥

एव पडिसंवीणा, संजया सुसमाहिया ॥ १२ ॥

उ दता, धूयमोहा जिइंदिया ॥

एकंदे जळियंहीण्ठा, पक्कमंति महेसिणो ॥ १३ ॥

नेणंति वंतयं अणं, डुस्सहाइं सहित्तु य ॥

के इठ देवलोपसु, केइ तिझंति नीरया ॥ १४ ॥
खवित्ता पुब कम्माइं, संजमेण तवेण य ॥
सिद्धिमग्ग-माणपत्ता, ताइणो परिनिबुडे त्ति वेमि १५
इतिखुडगतिआयारफहा नामं तइयं अइयणं सम्मत्तं.

चत्तारि परमंगाणि, दुल्लहाणीह जंतुणो ॥
माणुसत्तं सुइं सद्धा, संजमंनि य वीरियं ॥ १ ॥
समावन्नाण संसारे, नाणागोत्तासु जाइसु ॥
कम्मा नाणाविहा कट्टु, पुढो विस्तंजया पया ॥ २ ॥
एगया देवलोपसु, नरएसुवि एगया ॥
एगया थानुरंकायं, अहाकम्मोहिं गवइ ॥ ३ ॥
एगया खत्तियो होइ, तउं चंनल वोक्कसो ॥
तउं कीड पयंगो य, तउं कुंयु पिपीखिया ॥ ४ ॥
एव-मावट्ठजोणीसु, पाणिणो कम्म किबिसा ॥
न निबिज्जंति संसारे, सब्भेसुव खत्तिया ॥ ५ ॥
कम्मसंगोहिं संमूढा, दुक्किया बहु वेयणा ॥
थमाणुत्तासु जोणीसु, विणिहम्मंति पाणिणो ॥ ६ ॥
कम्माणं तु पहाणाए, आणुपुवी कयाइउं ॥
जीवा सोहि-माणपत्ता ^{पु}परीख्यंति मणुस्सयं ॥ ७ ॥
माणुस्सं विग्गहं वरुं, सुइं ^{पु}सुइं ^{पु}सुइं ^{पु}सुइं ^{पु}सुइं ॥

तेगिष्ठं पाहणा पाए, समारंजं च जोशणो ॥ ४ ॥

सिंजायर पिंमं च, आसंदी पखियंकए ॥

गिहंतर निसिजाए, गायस्सुवट्टणाणि य ॥ ५ ॥

गिहिणो वेयावडियं, जाइ आजीववत्तिया ॥

तत्ता-निवुड जोइत्तं, आउर स्सरणाणि य ॥ ६ ॥

मूलए सिंगवेरे य, उतु खंने थनिवुडे ॥

कंदे मूले य सच्चित्ते, फले वीए य आमए ॥ ७ ॥

सोवच्चले सिंधवेलोणे, रोमालोणे य आमए ॥

सामुहे पंसुखारे य, कालालोणे य आमए ॥ ८ ॥

धूवणित्ति वमणे य, वट्टिकम्म विरेयणे ॥

अंजणे दंतवणे य, गायार्जंग विञ्जूसणे ॥ ९ ॥

सव्व-मेय-मणाइत्तं, निग्गंथाणं महेसिणं ॥

संजमंमि य जुत्ताणं, लहुञ्जुय विहारिणं ॥ १० ॥

पंचासव परिन्नाया, तिगुत्ता ठसु संजया ॥

पंच निग्गहणा धीरा, निग्गंथा उञ्जुदंसिणो ॥ ११ ॥

अग्घावयंति गिम्हेसु, हेमंतेसु थवाउडा ॥

एव पडिसंलीणा, संजया सुसमाहिया ॥ १२ ॥

उ दता, धूयमोहा जिइंदिया ॥

पस्कंदे जलियंहीण्ठा, पकमंति महेसिणो ॥ १३ ॥

नेण्ठंति वंतयं अण्णं, डुस्सहाइं सहित्तु य ॥

के इव देवलोपसु, केइ सिद्धंति नीरया ॥ १४ ॥
खविता पुत्र कम्माइं, संजमेण तवेण य ॥
सिद्धिमग्ग-मणुपत्ता, ताइणो परिनिबुडे त्ति वेमि १५
इतिखुडगतिआयारफहा नामं तइयं अइयणं सम्मत्तं.

चत्तारि परमंगाणि, छुल्लहाणीइ जंतुणो ॥
माणुसत्तं सुइ सद्धा, संजमंमि य वीरियं ॥ १ ॥
समावत्ताण संसारे, नाणागोत्तासु जाइसु ॥
कम्मा नाणाविहा कहु, पुढो विस्संनया पया ॥ २ ॥
एगया देवलोपसु, नरएसुवि एगया ॥
एगया आत्तुरंकापं, अहाकम्मोहिं गच्छइ ॥ ३ ॥
एगया खत्तियो होइ, तउ चंमाल धोक्कसो ॥
तउ कीड पयंगो य, तउ कुंधु पिपीखिया ॥ ४ ॥
एव-मावट्टजोणीसु, पाणियो कम्म किविसा ॥
न निविज्जंति संसारे, सब्भेसुव खत्तिया ॥ ५ ॥
कम्मसंगेहिं संमूढा, डुक्किया बहु वेयणा ॥
अमाणुत्तासु जोणीसु, विणिहम्मंति पाणियो ॥ ६ ॥
कम्माणं तु पहाणाए, आणुपुवी कयाइउं ॥
जीवा सोहि-मणुपत्ता ^{वा}परीयंति मणुस्तयं ॥ ७ ॥
माणुस्सं विग्गहं सहुं, ^{धु}इइ ^{धु}इइ ^{धु}इइ ^{धु}इइ ॥

जं सोचा पडिवज्जति, तवं खंति-महिंसयं ॥ ७ ॥
 श्राहच्च सवणं लळुं, सखा परम दुल्लहा ॥
 सोचा नेयाउयं मग्गं, वहवे परिजस्सइं ॥ ८ ॥
 सुइं च लळुं सळुं च, वीरियं पुण दुल्लहं ॥
 वहवे रोयमाणावि, नो यणं पडिवज्जाए ॥ १० ॥
 माणुसत्तंमि श्रायाउं, जो धम्मं सोच्च सइहे ॥
 तवस्सी वीरियं लळुं, संबुडे निळुणे रयं ॥ ११ ॥
 सोही उज्जुयच्चूयस्स, धम्मो सुळस्स चिठ्ठइं ॥
 निव्वाणं परमं जाइ, घयं सित्तेव पावए ॥ १२ ॥
 वीगिंच कम्मणो हेउं, जसं संचिणु खंतिए ॥
 पाढवं सरिरं हिच्चा, उठुं पक्कमइ दिसं ॥ १३ ॥
 विसालसेहिं सीलेहिं, जस्का उत्तर उत्तरा ॥
 महासुक्काव दिप्पंता, मन्नंता अपुणच्चयं ॥ १४ ॥
 अप्पिया देव कामाणं, कामरूव विउव्विणो ॥
 उठुंकप्पेसु चिठ्ठंति, पुवा वास सया वहू ॥ १५ ॥
 तव छिच्चा जहा वाणं, जस्का श्राउक्कए चुया ॥
 उवेंति माणुसं जोणिं, से दसंगेऽज्जिजायइ ॥ १६ ॥
 खेत्तं वहु हिरन्नं च, पसवो दास पोरुसं ॥
 चत्तारि कामखंधाणि, तव से उववज्जाए ॥ १७ ॥
 मित्तयं नाइयं होइ, उच्चागोए य वन्नवं ॥

अप्यायंके महापत्ने, अजिजाये जसो वले ॥ १७ ॥
जुच्चा माणुस्सए जोए, अप्पडिरूवे अहाउयं ॥
पुवं विसुऊ सऊम्मे, केवलं वोहि वुञ्जिया ॥ १८ ॥
चउरंगं उह्वहं नच्चा, संजमं पडिवज्जिया ॥
तवसा धुय कम्मंसे, सिऊ हवइ सासए-त्ति वेमि ॥
॥ इति चउरंगं नामं तइयं अइयणं सम्मत्तं ॥

असंखयं जीविय मा पमायए, जरोवणीयस्स दु
नठि ताणं ॥ एवं वियाणाहि जणे प्पमत्ते, किं नु वि
हिंसा अजया गहिंति ॥ १ ॥ जे पावकम्मेहिं धणं
मणूसा, समाययंती अमयं गहा य ॥ पहाय ते पास
पयछिए नरे, वेराणुवऊा नरयं उवित्ति ॥ २ ॥ तेषे
जहा संधिमुहे गहीए, स कम्मुणा किञ्चइ पावका
री ॥ एवं पया पेच्च इहं च खोए, कमाण कम्माण न
मोक्क अठि ॥ ३ ॥ संसार-भावन्न परस अछा, साहा
रणं जं च करेइ कम्मं ॥ कम्मस्स ते तस्स उवेय
काखे, न धंधया धंध पयं उवित्ति ॥ ४ ॥ वित्तेण ताणं
न खजे पमत्ते, इमंमि खोए अडुया परछा ॥ दीवप्प
ण्णेव अणंत मोहे, नेयाउयं दहु-भदहु-मेव ॥ ५ ॥
सुत्ते सुयापि पडिवुऊजीधी, न वीससे पंभिय आनुण्णे ॥

घोरा मुहुत्ता श्रवणं सरीरं, नारंरूपस्कीव चरे ऽप्यम
 त्तो ॥ ६ ॥ चरे पयाइं परिसंकमाणो, जं किंचि पासं
 इह मन्नमाणो ॥ लाजंतरे जीविय बूहइत्ता, पठा परि
 णाय मलावधंसी ॥ ७ ॥ ठंदं निरोहेण उवेइ मोस्कं,
 थासे जहा सिखिय वम्मधारी ॥ पुवाइं वासाइं चरे
 ऽप्यमत्तो, तम्हा मुणी खिप्प-मुवेइ मोस्कं ॥ ८ ॥ स
 पुव-मेवं न लजेज्जा पठा, एसोवमा सासयवाइयाणं ॥
 विसीयइं सिद्धिखे थाजयंमि, कालोवणीए सरिरस्स
 जेए ॥ ९ ॥ खिप्पं न सकेइ विवेग-मेजं, तम्हा समु
 षाय पहाय कामे ॥ सम्मेव लोगं समया महेसी, अ
 प्पाण रस्कीव चरे ऽप्यमत्तो ॥ १० ॥ मुहुं मुहुं मोहगु
 णे जयंतं, अणेगरूवा समणं चरं तं ॥ फासा फुसंति
 असमंजसं च, न तेसु जिक्कू मणसा पजंसे ॥ ११ ॥
 मंदाय फासा बहु लोहणिज्जा, तहप्पगारेसु मणं न
 कुज्जा ॥ रखेज्जा कोहं विणएज्जा माणं, मायं न सेवे
 ज्जा पहेज्जा लोहं ॥ १२ ॥ जे संख्या तुच्च परप्पवाइं, ते
 पेज्जा दोसाणुगया परइया ॥ ए ए अह-म्मोति दुगं
 ठमाणो, कंखे गुणे जाव सरिरस्स जेउ त्ति वे मि
 ॥ १३ ॥ इति असंखयं नामं चउठं अक्षयणं सम्मत्तं ॥

॥ इति श्रीमहावीरस्तुति विगेरे समाप्तम् ॥

